



НЕ ЧАКАЙТЕ
ЕХОТО,
АБОНИРАЙТЕ
СЕ ЗА
В. „ЕХО“!
КАТ. № 255

Брой 4 (1840) Година XLXI, ISSN-0205-0943

Април 2009

Цена 0.60 лв.

туристическият вестник

Издание на БТС

Туристи

ЧИСТЯТ ПЛАНИННИТЕ



На 5 април 2009 г. в 9,30 ч. сутринта на последната спирка на трамвай № 5 се събраха членовете на АТД при БАН заедно с техни близки и привърженици. Целта беше организирано да се тръгне към планината, за да се даде ход на акция за пролетно

почистване от отпадъците, които небрежни граждани са си позволили да захвърлят по любимите пешеходни пътеки и полянки. Всъщност, това е само първото мероприятие от инициативата дружеството да се включи в организиране на масови ак-

ции по почистването на нашите туристически обекти. Академичното туристическо дружество при БАН неформално съществува повече от 30 г. като Клуб по туризъм, а по-късно като Съвет по туризъм към БАН. От 2007 г. то беше официално

регистрирано и стана член на БТС. Затова и се надяваме нашите инициативи да се поемат и от други дружества. На снимката показваме малка част от нашия задружен туристически живот...

Лена Апостолова

ПОКАНА

До всички членове на сдружение "Български туристически съюз"

Съгласно чл. 32(2) и чл. 33(1) от Устава на БТС ви каним на 16 май 2009 г. от 10.00 ч. в залата на Специализирана болница за рехабилитация "Здраве" – ЕАД, София – Баня, ул. "Г. С. Раковски" № 15, за участие в свиканото от УС на БТС Общо събрание с

1. Дневен ред
2. Отчет на УС на БТС за 2008 г.;
3. Отчет за изпълнение бюджета на БТС за 2008 г., утвърждаване бюджета за 2009 г. и приемане на проект на бюджет за 2010 г.;
4. Отчет за работата на Инспектората на БТС;
5. Приемане на нови членове на БТС.



Сред красотата на Пирин

стр. 16



Българийо, за теб е песента

стр. 13

Април - Май Национални прояви

Национален женски поход "Пролет-2009", април, Родопи, БТС, ТД "Шипка" - Пловдив
Национален поход "Копривщица - Оборище", 29 април – 5 май, Средна гора, БТС, ТД "Черни връх" - София

Културни прояви

XI песенен празник "Прекрасна си, мила Родино", април, Казанлък, БТС, ТД "Орлово гнездо" и вокални групи "Ехо"

Алекова седмица, 11-17 май, област Пазарджик, БТС, ТД "Алеко" - Пазарджик, ТД "Купена" - Пещера

Международна дейност

Международно съвещание в

Република Македония по проблемите на съвместното издаване на списание „Корав“

Учебен център "Мальовица"

Инструктори по туризъм - учители, 1-5 април, УЦ "Мальовица", БТС

Ски техника – начално обучение, април, УЦ "Мальовица", БТС

По-значими прояви на туристическите дружества по места

Колопоход гр. Елена, Велико Търново - Дряново, Соколки манастир, април, Елена, ТД "Чуверна" - Елена

Изкачване на вр. Вежен, април, Стара планина, ТД "Еделвайс" - Лозница

Туристически поход "Обиколка на Перперикон, Татул и средновековната крепост "Устра", април-май, Родопи, ТД "Кърджали" - Кърджали

Пешеходен поход – гр. Копривщица, х. "Чевира", - х. "Фенера" - гр. Хисар - Пловдив, 29 април - 1 май, Копривщица, ТД "Еделвайс" - София

"Из древна и нова България" - комбиниран автопешеходен поход, април-май, Пловдив - Охрид, БФТВ, ТД "Шипка" - Пловдив

Ехо СИГНАЛ

До Инспектората на ДАМС
Копие: Управителния съвет на БФТ
Управителния съвет на БТС
Редакцията на в. "Ехо"

Уважаеми дами и господа,
Пишем ви от името на три туристически дружества – от Русе, Велико Търново и Пловдив.

И трите дружества сме редовни членове на БТС, някои от нас повече от 100 години.

Поводът да се обърнем към вас е едно заплашително писмо от Българската федерация по туризъм, с което ни уведомяват, че сме отпаднали като членове на федерацията, за което ще бъдем "лишени" от нейния лиценз за осъществяване на спортна дейност. Като капак на всичко отгоре, въпросната БФТ се задължава да уведоми структурите на МОН, ДАМС и общините за отнемането на въпросния лиценз.

Искаме, първо, да декларираме, че и трите дружества, както и всички туристически дружества в България, притежават лиценз за спортно-туристическа дейност, издаден от ДАМС на БТС под номера съответно 3-001-091; 3-001-028 и 3-001-085.

Това членство на нашите дружества конкретно е вписано в раздел "Социален туризъм", чл. 33-а, т. 3 от Закона за физическото възпитание и спорта.

Второ, нямаме никаква представа и никога не сме притежавали лиценз за спортна дейност на БФТ.

Защо сме регистрирани с подобен лиценз, защо ни плашат с изгонване от въпросната федерация, за нас остава загадка!

Не бихме реагирани на тези ултиматуми, защото дейността на Федерацията по туризъм няма нищо общо с Националния календар на БТС и собствените ни такива. Но фактът, че ще бъдат уведомени институциите за отнемане на този ненужен нам лиценз, тревожи нашите ръководства и най-вече, опасяваме се, че ще бъде уронен авторитетът на Българския туристически съюз без каквато и да е причина.

Молбата ни към вас, господин Председател на Инспектората на ДАМС, е да бъде разрешен този казус по въпросното изкуствено членство, създадено от Българската федерация по туризъм, и по заплахите, с които може да се навреди на доброто име и на дружествата, и на Българския туристически съюз.

Най-отговорно декларираме, че през последните двадесет години БФТ, която притежава лиценз за спортна дейност, не е излъчила нито един спортист, разрядник или пък редовно проведено спортно състезание, на което участниците да са покрили норматив съгласно ЕРСК.

Обръщаме се към вестник "Ехо" с молба да публикува становищата и на други "изключени" дружества, които също са потърпевши от това своеволие.

Прилагаме ултимативните писма на Българската федерация по туризъм.

С туристически поздрав!

За ТД "Приста" – Русе,
Председател (п): К. Маринович

За ТД "Хемус" – Велико Търново,
Председател (п): Б. Борисов

За ТД "Шипка" – Пловдив,
Председател (п): Мл. Райчев

ВЕРИГА МАГАЗИНИ ЗА МОБИЛНИ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ



Туристическо дружество „Н. Симов“ в Търговище - на 105

На 30 ноември в далечната 1903 г. се учредява първото в града ни туристическо дружество, което приема името „Марина скала“, а за негов ръководител е избран Петър Добрев. Двадесет години по-късно – на 1 декември 1923 г., дружеството приема ново име „Крумови порти“, и ново ръководство с председател Васил Ганев. С това име то просъществува до 1929 г., когато бива преименувано в ТД „Орловец“. На 12.08.1957 г., след много предложения и размяна на мнения, за последен път името се сменя с това на нашия съгражданин и знаменосец на Ботевата чета - „Никола Симов“. В историческото летоброене 105 г. може да са само миг във времето, но в историята на едно дружество това е сериозна и зряла възраст. През това време сме имали години на подем и застой, били сме буйни в порива на младостта, дръзки с опита на зрелостта и вече крачим с мъдростта на традициите. За своите 105 г. ТД „Н. Симов“ показва, че е издържало проверката на времето. Тук ясно проличават завидните тенденции за развитие в съвременните условия. За това заслуга имат най-вече организирателите туристи, които предават магията на Алековите завети от поколение на поколение и привличат все нови и нови любители на красивата ни природа.

105-годишнината от ос-



новането на първото туристическо дружество в гр. Търговище бе отбелязано тържествено на 29.11.2008 г. в х. „Младост“. Празника уважиха представители от ЦС на БТС, както и от градовете Добрич, Силистра, Варна, Шумен, Разград, В. Преслав, Лозница, В. Търново, Попово и Лом. Г-жа Златка Господинова - секретар на дружеството, запозна присъстващите с историята на туризма в Тър-

говище, с дейността на дружеството и перспективите за по-нататъшното развитие на туризма. Приветствие към присъстващите поднесе г-жа Момка Спасова – председател на Българската федерация на туристите ветерани. Последваха приветствия от приятелски дружества, присъстващи на юбилея. След приветствията настъпи най-вълнуващият момент - награждаване на заслужили туристи и дейатели в туризма.

С плакат и поздравителен адрес бе удостоено туристическо дружество „Н. Симов“, Търговище. С грамота за активна туристическа дейност бяха удостоени 36 туристи; със значка „Турист ветеран“: Андрей Андреев, Димитър Йорданов, Йорданка Христова, Стойка Дякова, Йорданка Йорданова, Стефанка Димитрова, Георги и Иванка Белчеви, Антон Каравасилев, Янка Стоименова, Славка Таскова и Григор Христов. Значка „Отличник на БТС“ получи: Йорданка Христова, Марийка Пенчева, Гинка Неделчева, Христина Недева, Йордан Крачунов и Катя Шекерова. Медал за особени заслуги получи: Саранди Иванов, Тодор Тодоров, Тодор Колев, Стефан Николов, Иван Николов, Мая Бонева, Васил Христов, Георги Георгиев, Димитър Златков, Анка Петрова и Веселина Белчева. С най-голямото отличие на БТС – медал „Алеко“ – златен, бяха удостоени Григор Христов и Христо Парашкевов.

След приключване на официалната част празникът продължи в банкетната зала на хижата, където туристите показаха, че умеят и да се веселят. С игривите звуци на акордеона и вечните туристически песни, изпълнени професионално от хора към дружеството, веселието продължи до ранни зори.

Григор Христов

ЕХО ДРУЖЕСТВА

Целите стават все по-високи

Туристите от ТД „Добруджанец“, гр. Ген. Тошево, отчетоха дейността си

На проведеното отчетно събрание председателя на дружеството Димо Димов насочи вниманието на присъстващите върху все по-разширените и умножаващи се мероприятия с туристическа насоченост. През отчетната 2008 г. дружеството учреди два клуба „Млад турист“ в училищата в града. Освен това в края на годината бе подадена молба за учредяване Клуб на туриста, съставен от ентузиаста от СОУ „Н. Вапцаров“ в града. На събранието бе гласувано единодушно те да се вляят в редиците на ТД „Добруджанец“. За пръв път в 50-годишната история на дружеството бе организирано и проведено комбинирано летуване и автопоход в Средна гора, Пирин, Петрич, Република Гърция. Част от туристите изкачиха вр. Митикас в планината Олимп. Автопоходът продължи към гр. Охрид. Тук с интерес бяха разгледани забележителностите на града, свързани с българската история, като крепостта на цар Самуил, църквата „Света София“, църквата, в която се намира гробът на св. Климент Охридски и манастира с образа на св. Наум.

Окрилени от своите успехи, туристите единодушно приеха още по-амбициозна програма, която включва комбинирано летуване в Родопите, Турция – гр. Одрин

и Гърция – Егейско море, о-в Тасос. Бяха одобрени и мероприятия, свързани с работата на клубовете по училищата, като походи до местни туристически обекти, участие в националния календарен план на БТС, туристически екскурзии и такива, свързани с Движението „Опознай родина“ - 100 национални туристически обекта“.

В последната година от своя мандат УС на ТД „Добруджанец“ е решен да предаде на своите наследници реално работещо дружество с ясни цели за постигане.

УС на ТД „Добруджанец“ гр. Г. Тошево



НОВ ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ТД „АЙГИДИК“ В БЛАГОЕВГРАД

На 13 март ТД „Айгидик“, Благоевград, проведе отчетно-изборно събрание.

След кратък отчет на УС на дружеството, прочетен от Цвета Якова, член на УС, за времето 2004-2009 г., през което не са провеждани общи събрания, и след отчета на председателя на Контролния съвет Велин Христов участниците в събранието – повече от 130 души, избраха нов УС. За председател на ТД „Айгидик“ бе избран Иван Янакиев Голомеев.

ЕХО ОТ ГОРИТЕ КРАЙ ШУМЕН Традиционен поход „От тука започва България“



В традиция се превърна винарско село Осмар, общината Велики Преслав, по-тука започва България“, който се води като проява на жените, но в походните редици има и много туристи мъже. Той е в календара на шуменското туристическо дружество „Мадарски домакин“, което и този път се постара проявата да премине на високо ниво. При хубаво време и с участието на групи от туристическите дружества в Североизточна България походниците се събраха до информационния център на паметника „1300 години България“, където бяха посрещнати от членовете на родолюбивия комитет „Крум Страшний“. Туристите поеха по пътеките на Природния парк „Шуменско плато“, като край заслона „Детелина“ бяха представени живи картини по оригиналната българска повест на шуменския възрожденец Васил Друмев „Нещастна фамилия“. По пътя на героите от Друмевата „Нещастна фамилия“ туристите стигнаха до местността Осмарските колонии, където на туристическата хижа „Букаците“ имаше часове на отход и веселие, а в известното лозарско и

Георги Ников

ЕХО ОТ ПОЩАТА

Благодарности, вестник „Ехо“!

Получих първия брой на вестника, който ми изпратихте по пощата лично. Вторият брой за февруари, юбилейният, пристигна нормално, както и третият, но за първия имам проблем с разпространителя на изданието. Искам да ви благодаря официално и да ви пожелавам дълги години да бъдете все така добри и отзивчиви. Радвам се, че екипът, който прави вестника, притежава душата и манталитета на истинския планинар - да помогне на някой в случай на нужда. Искам да споделя с вас и друго. От 7-годишен съм в планините. В Стара планина няма място, където да не съм ходил. Изкачвал съм всички български планини. Родом съм от най-планинарския град – Троян. Имам стотици приятели планинари, интересувам се и чета страшно много на тази тема. Но никога, повярвайте ми, не се случи да попадна по някакъв начин или дори не е ставало въпрос, че може да съществува този прекрасен вестник. Абсурдно, но е факт. Казвам най-отговорно, че ако има начин, желая да се абонирам за вестника в следващите 10 години напред! Ако няма, бъдете сигурни, че за години наред спечелихте един искрен, добър и верен читател, който ще ви рекламира и представя винаги и навсякъде!

Поздрави!

Верен ваш читател и фен
Илиан Илиев, ОББ, Добрич

Повечето българи смятат, че познават нашето черно-морско крайбрежие. Аз винаги съм била между тези, които са пътували и твърдят, че знаят как изглежда всяко крайбрежно кътче между нос Картал и река Резовска. Моят разказ обаче ще развенчае този мит. Казвам ви го, за да имате предвид, когато кроите планове за вашите предстоящи летни и черноморски ваканции.

Моята започна миналото лято по средния черноморски бряг между гр. Бяла и нос Галата, ключвайки се в туристически поход.

Брегът е и познат, и неизвестен. За повечето от сънародниците ни морето и околността - това са плажовете, цивилизовани от години, застроените дюни, хиллядите хотели, барове... Оказа се, че точно тази частца българска земя има незасегнати искрици природа. Вярно е, че когато движих по морския бряг, далеч от суетата на курорти и магистрали, се чувствах много по-близо до земята, скалите, тревите. Морските вълни се блъскаха в белите отвесни скали на клифовия бряг, те са го нарязали, нахъсали на скални гъби, мостове, храпуци с причудливи форми. А тяхната непристъпност кара нас, участниците в този черноморски поход, да се движим през свежите и бистри морски води.

На много места виждаме странни гледки на полегнали дървета, но не от умора, а като част от свлачище, оформило "пияната гора". Дори и нейното място тук, на брега,

Пешеходен туризъм по Черноморието

между Бяла и Шкорпиловци, не е случайно. Природата не търпи лъжи, за всяка намеса си отмъщава и дава сигнали, че хората трябва да спрат да се държат като хищници.



Изключителната красота, тишина и спокойствие се съчетават с почти безлюдни плажни ивици и лазурно море. И ние се питахме защо няма курортисти, защо малкото, любящи се на море и слънце, са като нас - туристи. Сами си отговорихме - това са може би последните ненаранени късчета бряг и море, попадащи в природни резервати, защитени местности или такива, до които

няма път. Съчетанието на планина и море при Шкорпиловци е уникално, гората е лонгозна, наричат я българската джунгла - с много увивни растения, виещи се

риф, пясъчни дюни, оформила по-различната и екзотична представа за шкорпиловския бряг. Неговото продължение на север е също изненада за спокойния турист - дълга плажна ивица, творение на природата, широки и почти необитаеми заливи. Достигането до Камчийските пясъци и Лонгоза е изпитание на физиката и духа, но по-важна е гледката към морето, брега, пясъчната ивица, езерата с обилна блатна растителност, птици, земноводни... Изненада ни срещна с "птиче училище" - цяло пернато царство от обучаващи се да летят чайки. Ние се движехме сред тях и какво по-добро доказателство, че хора и птици сме част от създателката природа, че си принадлежим?!

Но ето вече и ново препятствие - вече преминахме свлачищни пластове, скалист бряг, през самото море, но не и река.

Камчия е най-голямата наша черноморска река, нейното устие е типичен солен лиман. Всичко това го усетихме лично, преми-



навайки през него, макар и подкрепяни от въже. Тук реката и морето се срещат, течението и на двете е силно, водата стига до кръста. Няколко минути през устието са достатъчни, за да се усети властта на природата, нейната сила да руши, транспорттира и гради.

Цивилизацията на човека ни чака веднага на брега: лодка - такси ни отвежда до новия бивак в Лонгоза. Там - отново палатки, устройване на бита и незабравима рибена чорба. Без радио, телевизор, без политика. Може би всичко това има общо име - Природа. Имената на местностите по брега минават като на филмова лента: Св. Атанас, Черни нос, Бели нос, свързани с истории, легенди, небивалици... Но реално съществуващи, видени, усетени от нас, преценени като неизменна и незасегната част от морето, небето, гората, земята... Да, това също е

България, тук не ходят мутри, богаташи или избоща хора, които няма да нарушат спокойствието си от пряка среща с природата, настраани от цивилизацията. Както се пее в хубавата туристическа песен: "че ний сме хора горди, светът - това сме ние, туристът е турист, щом е той на път..."

Нашият поход (десети юбилеен НТП "Черноморски бряг" 2008) и разказ завършват при нос Галата, събрали впечатления на причудливия, красив и незасегнат от човека морски бряг. Той е уникален, с чар и достолепие - рай за туристи, природолюбители, мечтатели и оптимисти.

Той е едновременно песен на морето, на пясъка, на чайките, на хората, които ви го разказват. Е, доскоро и - довиждане!

Лилиана Николова,
Силистра



Както е известно, делегатите на Първото българско Велико народно събрание, проведено в местността Оборище, единодушно решават: "... да се дигне знамето на въстанието на 1-й май." Предателството, извършено от делегата на с. Балдъово (днес с. Росен) Ненко, записан предвидливо под фалшивото име Петър Стоянов, обаче налага преждевременното вдигане на въстанието.

Научило за важното решение на Оборище, турското правителство изпраща Неджеб ага в Копривщица, а Ахмед ага в Панагюрище, които на място да научат повече подробности. За по-голяма сигурност Неджеб ага решава да затвори някои от по-важните и опасни хора на града. За да предотвратят това, няколко въоръжени въстаници нападнат конака. На историческия Калъчев мост изгърмява първата пушка против петвековното робство.

Убити са мюджуринът и няколко заптии. Копривщица въстава. Тодор Каблешков написва прочутото "Кърваво писмо" до апостолите на 4-ти революционен комитет в Панагюрище. "... Ако вие, братя, сте били истински патриоти и апостоли на свободата, то последвайте нашия пример и в Панагюрище."

Преподписвайки писмото, Никола Караджов допълва: "Бях очевидец, когато се извърши всичко гореказано в писмото на Тодора. Тръгвам за Клисурса, за да напраща същото." Тодор Каблешков предава писмото на доверените си куриери Петър Разложков и Събо Загорчинов, които почти тичешком се понасят през до-

лини и гори и по най-късия път, за 3 часа, вместо за 5, достигат Панагюрище. Минават през хана на Найден Дринов и оттам в къщата на Иван Тугев, където се намират апостолите. С треперещи

Ехо САКРАЛНИ ДАТИ И МАРШРУТИ

По пътя на „Кървавото писмо“

ръце и голямо външение Георги Бенковски прочита писмото. Решението е категорично. **"Бунт! Въстание! На оръжие!"** И Панагюрище въстава - датата е 20 април 1876 година.

По онова време Копривщица се свързва с Панагюрище с удобен коларски път. Куриерите, които много добре познават местността, не тръгват по него, а избират най-преките и потайни пътеки, по които вече стотина години преминават хиляди туристи.

Да тръгнем по него и ние в дните преди тази велика и важна за българския народ дата.

От Копривщица пътят ни води по долината на Бяла река, през Равна поляна,

Ривова ливада и Равнака, за да излезе на билото при връх Бич (1449 м). Дотук той е добре маркиран, тъй като съвпада с пътеката за хижа Павел Делирадев и Панагюрските колонии. В този участък пътеката

криволичи, преминавайки през красива борова гора и тучни поляни. В района на Равна поляна, където е Държавното опитно поле, започва леко изкачване и подсичане на северните склонове на връх Бич. Възлезли на височината, през погледа ни се открива прекрасна гледка на север към Стара планина, на изток връх Богдан (1604 м), първенеца на Средна гора. На югоизток от нас връх Буная (1572 м), на юг погледът ни опира чак до мощната снага на Родопите, а на запад до върховете Братия (1519 м) и Лисец (1383 м). Напред и надолу е Панагюрище.

От връх Бич пътят тръгва леко надолу, преминава покрай Хайдушкия кладенец, за да достигне местността Белотруп. По-

сле по ясно очертаваща се стара пътечка продължава по билото на Голяма ливада. След около половин час и в края на ливадата пътеката свива на югозапад и под Хайдушката бука навлиза в стара вековна букова гора. Оставаният път е съвсем ясен и видимостта открита, тъй като гората е останала зад нас. Пътеката пресича река Окошка в близост до водослива й с Панагюрска Луда Яна и излиза на водохранилището. До Панагюрище вече пътят ни е само по асфалтираното шосе и за по-малко от час достига до центъра на града, където е въздигнат величественият паметник, построен в чест на 100-годишнината от Априлското въстание.

Не бързайте да напускате "столицата" на Априлското въстание. По многобройните стъпала се възкачете на Маньово бърдо. От най-високата точка на мемориалния комплекс "Априлци" погледнете града, възвестил тъй дълго чаканата ни свобода. Сведете глави пред скулптурните фигури на Райна Княгиня, Хвърковата чета на Бенковски и внушителната фигура на средногорския въстаник.

Поразходете се из града, който, макар и опожарен по време на онова героично време, и днес пази повече от 20 къщи, църкви, чешми и други места, обявени за паметници на културата. Отбийте се до Тугевата къща, в която е получено "Кървавото писмо" и обявено въстанието. Влезте и в къщата на Райна Попгеоргиева Футекова, ушила и сама понесла знамето на въстанието. Аз минавам по този път няколко пъти. Да преминем този път заедно!

Доц. Сандю Бешев



На 21.03.2009 г. в Нова Загора официално бе връчено удостоверение № 76 за приемане на забележителностите край града в списъка на 100-те национални туристически обекта.

С голяма радост и заслужена гордост местните жители приеха тази чест за исторически уникалния си регион. На тържеството дойдоха много млади хора - ученици, туристически и културни дейци от града и околността.

Голямата заслуга за това, което се случи, е на активното ръководство на туристическо дружество "Алеко 1900" - гр. Нова Загора, както и на всички местни патриоти и техни приятели. Честито на новозагорци за признанието и доверието да стопанисват обект, влязъл под № 76 в престижния списък на 100-те НТО!

№76

Исторически музей - град Нова Загора

Каранова могила



Известно най-вече от епоса, съхранил спомена за епопеята на Освобождението, скромното градче Нова Загора има корени и в развитието на световната цивилизация. Археолозите отдавна знаят, че неоспорими исторически доказателства сочат неговите земи за свидетели на възходи и падения, че в този край е процъфтявала култура и древна писменост.

... Само на 10 км от града, в северозападния край на с. Караново, се намира един от най-уникалните не само у нас, но и в света, археологически музей на открито - Каранова могила. Това е най-голямата селищна могила на територията на Европа, висока 13 м и разположена на 25 км площ. Тя е образувана от последователно изграждани едно над друго праисторически селища. Разкопките разкриват 7 културни пласта с дебелина 12,4 м. В тях се крият тайните на четири хилядолетия...

Години наред тук се правят нови открития - добре запазени основи на жилища с богат домашен инвентар, оръдия на труда, изработени от камък, кремък, кост, рог от елен или мед, много глинени пособия, колесници... Хиляди послания от разни векове и цивилизации, населявали тези земи още от праисторически времена. Неслучайно интересът на учениците у нас и от света е огромен. Активна археологическа дейност се извършва от 1936 г. насам. От 1984 г. разкопките са с международно участие. И се водят съвместно със Залцбургския университет в Австрия. На мястото, където са намерени плочките с древната писменост, български и австрийски археолози са разкрили и останки от най-голямата постройка в Югоизточна Европа от времето на раннобронзовата епоха. Била е изградена от набити в земята колове, преплетени с пръчки от върба и леска, и оградена с измазан с глина плет. Стените ѝ са дебели 20-22 см. Трите ѝ помещения са били покрити с двускатен покрив. По всяка вероятност голямата зала е играла централна роля в Тракия.



ИСТОРИЧЕСКИЯ МУЗЕЙ - НОВА ЗАГОРА

Той е рожба на местни патриоти, основали археологическото дружество "Загорие", в далечната 1921 г. Целта е да се събират и съхраняват за бъдните поколения старините на Новозагорско.

В основата на това дело е всеотдайността на учителя по история Никола Койчев, посветил целия си живот на тази кауза. Съвременната сграда на музея е построена през 1955-59 г. Първата експозиция е открита на 04.09.1960 г. в зала "Археология". Днес музеят притежава значимия фонд от над 40 000 експоната. Сред тях

преобладават археологически и нумизматични материали. Има и много картини от известни художници. Между събираните с активна изследователска дейност материали има истински уникати с голяма историческа стойност. Именно в този музей са едни от най-богатите в страната ни колекции от глинени съдове, пластика от късната новокаменна и бронзова епохи, както и богати колекции от стъклени бронзови съдове от античността. Тук е и най-голямата находка от антични лекарски инструменти, средновековни накити и т.н. Тук е представена изложбата "Спасените тракийски колесници". Много от местните музейни материали са участвали в изложби по всички краища на планетата - Канада, Япония, Холандия, Русия, Италия, Германия, Австрия и къде ли не... Благодарение на огромната научноизследователска дейност са регистрирани значим брой археологически паметници: 511 надгробни могили, 20 крепости, 26 селищни могили, 1 минерална баня, 2 рудника. От откритите археологични обекти в областта праисторически са 77, антични - 87 и средновековни - 73.

ФАЛШИВА СЕНЗАЦИЯ ЗАДАВА ВЪПРОСИТЕЛНИ

През пролетта на 2006 г. българските медии съобщиха "Откриха най-старата писменост в света у нас". Според публикациите "В сакрални плочици от петото и четвъртото хилядолетие преди Христа, намерени в България, е декодирано древното тракийско писмо, което е най-старата писменост в света, предшестваща тази

на Шумер и Египет с около две хилядолетия." Това съобщение прави авторът на декодирането - д-р Стефан Гайд от Института по трансцендентна наука в Ланг Бийч, Калифорния. Българин, който дълги години живее в САЩ и неговото истинско име е Стефан Гайдаров. Нашият сънародник посочва, че плочиците, намерени при Градешница и Караново, били известни на науката от десетилетия и въпреки че са експертно установени като автентични, много пъти са били изказвани съмнения за образци на протописменост върху тях. До този момент писмеността не е била зад-

волително идентифицирана и декодирана. На 29 март същата година д-р Гайд на официална пресконференция в БТА обявява сензацията, че тракийската цивилизация е съществувала още преди четвъртото хилядолетие пр.н.е. Според него траките са дали началото на египетската цивилизация. Основната му хипотеза е, че египетското писмо е развито в Тракия 4 хиляди години преди Христа, а тракийското писмо е най-старото египетско писмо. Според него, след компютърна обработка на изображението върху плочата проличали отделни символи, които напомняли на египетските йероглифи. Чрез аналогия с тях той успял да разчете текста, който гласял: "О, Триединни Боже, който обитаваш в Тракия. Свидетелствам Истинно и принасям ти дарове, велики Божий Сине. И само теб величая. О, велики Боже мой. Ти, който си в храма си, из-

бави ме." А върху плочата на Караново пишело: Който е премивал през Мистерията и Смъртта на Възкресението, Той е новороден и е с Ново Божествено Естество. Той е оставил Лъжата и е познал Истината и царува с короната и жезла на Правдата в този свят и отвъдния...

Гайд твърди, че подобни символи и йероглифи могат до си открият и в Розенското съкровище или в Старосел. Според него тези доказателства са важни и известни на тракологите, но те не искат да ги оповестяват.

Тези твърдения разбунтуваха българските археолози. Никой от тях не поиска да подкрепи новите хипотези, защото те са в разрез с познатите досега исторически факти. Основното, което ученият не иска да приемат, е, че тракийската цивилизация е по-древна дори от египетската.

Обидени, че никой от българските учени не се е занимавал досега с подобна теза, те не подкрепиха Гайд и обявиха твърденията му за много спорни, дори за неистинни, съшити с бели конци. Не му повярваха и поради факта, че по образование нашият американски сънародник не е историк, а психиатър. Спорът по сензаци-

ята продължи доста шумно, след което затихна и остана впечатлението, че е несериозно да се говори за тракийска цивилизация и държава в тези ранни времена. "Интересното е да се систематизират всички тези знаци в таблици. Тогава може да се говори за декодирането на цяла писменост" - беше едно от компетентните становища, изказано от ректора на НБУ доц. Сергей Игнатов, известен наш египтолог.

Независимо от това обаче, никой не оспорва, че по тези земи е имало голям разцвет на древни култури и посланията им трябва да стигнат до нас. Направеното от нашите и световни учени до днес не е малко. И все пак... остават много въпросителни. Както и максимата, че никога не трябва да се твърди категорично, че е постигнат пълно и окончателно отговор върху на който и да е спорен въпрос в науката. Особено ако това касае изследвания от дълбоката древност...

Ясно е, че още много отговори можем да очакваме през годините от ценното археологическо находище по нашите земи. И че безспорно трябва да сме горди, че го вписахме в 100-те български национални туристически обекта.

Напълно запазена тракийска колесница открити новозагорският археолог Веселин Игнатов край надгробна могила.

Иманяри са започнали да копаят, а ние започнахме проучвания, каза пред "Дарик радио" Красимир Велков, директор на Историческия музей в Нова Загора.

Колесницата е двуколка с меко окачване, навършници от тежък бронз с форма на орлови глави и сгъваемо желязно столче, за да сяда водачът ѝ. Тя включва три коня - два впрегатни и един ездител.

Находката край Нова Загора е с предполагаема датировка от II век.

Уникалното в случая е, че за пръв път се разкопава колесница, която няма



външни посегателства, открити са всички метални части, тъй като дървените са изгнили, и имаме възможност да установим точните размери и как е била поставена в надгробната могила, каза директорът на новозагорския музей.

Обикновено досега археолозите са открявали разпръснати части от колесници, тъй като са били изпреварвани от иманярите.

Според Велков вероятно ще бъде разкрита и втора колесница, но проучванията все още продължават.

През 2004 г. край новозагорското село Съдиево бе открита сравнително запазена тракийска колесница в надгробна могила. Същата година бе открита колесница и край Кортен.

Искаме да направим музей на Тракийската колесница край Съдиево, тъй като находките са много интересни, допълни Велков.



Обекти на БТС в близост до Нова Загора



Посетителите на Историческия музей и Карановата могила – най-новите от "100-те НТО" - гр. Нова За-

гора, могат да ползват услугите на следните обекти на БТС за храна и нощувка:

ХИЖА "МОРУЛЕЙ"

Намира се в Сърнена Средна гора, местност Младежка поляна, на 500 м н.в. Представлява масивна триетажна сграда с капацитет 55 места, разположени в стаи с по 2-4 легла, със собствени и етажни WC и бани, локално отопление. Има туристическа кухня и столова с 80 места.
Телефон: 041171/233, за контакти: 0897/915 226.

Съседни туристически обекти: м. Милкини скали и средновековната крепост "Градището" - 2.00 ч., вр. Морудей (895 м н.в) – 2.00 ч. и др.

Изходни пунктове: с. Дълбоки – 2.00 ч. по маркирана пътека (по асфалтов път – 6 км) Хижата отстои на 25 км от Стара Загора и на 28 км от Нова Загора.

**Стопанин: ТД "Сърнена гора" – Ст. Загора, п.к.
6000, ул. "Цар Симеон Велики" № 62,
тел.: 042/63 84 35, 0882/966 462.**



ТУРИСТИЧЕСКА СПАЛНЯ "СЪРНЕНА ГОРА"

Хотел-ресторант "Хижата" – Ст. Загора.

Намира се в парк "Аязмото", разположен северно от града, на 310 м н. в. Спалнята е с капацитет 30 места, разположени в стаи с по 2 легла, със собствени санитарни възли и бани, кабелна телевизия, телефон, както и два апартамента. Като допълнителни услуги се предлагат сауна и джакузи. Отоплението е с ел. радиатори. Има ресторант с 80 места, а през лятото се разкриват допълнително места на външните тераси.
Телефон: 042/ 64 31 28.

Съседните туристически обекти са парк "Аязмото", културно-историческите забележителности на Ст. Загора, зоопаркът и др.

Изходни пунктове: Централният вход на парк "Аязмото".
Стара Загора е на 32 км от Нова Загора.

**Стопанин: ТД "Сърнена гора" – Ст. Загора,
п.к. 6000, ул. "Цар Симеон Велики," № 62,
тел.: 042/63 84 35, 0882/966 462.**

Йордан Йорданов, началник-отдел „Хижи, маркировка и комуникации“

Необходимо уточнение

В бр. 3/2009 г. на в. "ЕХО" статията "Примамливата Негованка" от Хр. Мандев съдържа тревожни сигнали за лошото състояние на съответната екопътека: прогнили дървени стълби, опасни мостчета, пропаднали участъци от пътеката, лоша или липсваща маркировка (с ленти и стрелки), липса на обезопасителни съоръжения и информация. Аналогични сигнали се получават и за други екопътеки: Трънското ждрело, Ябланишкото ждрело (над с. Трънска Банка) и др. Тези и други подобни т.нар. **екопътеки** са изградени преди десетина и повече години предимно от някои екоорганизации по проекти с щедро (обикновено външно) финансиране, но след това не са поддържани. Трябва определено да е ясно на всички, че Българският туристически съюз трасира и маркира **туристически пътеки**, предназначени за масов туризъм и по възможностите на "средния" турист, без опасни участъци, при това маркирани според Правилника за маркировката на туристическите пътища в Р България и включени в

Бел. ред. Считаме за уместно да препоръчаме на г-н Мандев и скаутските туристически клуб да се включат в ремонта на опасната екопътека, давайки положителен сигнал и на други екоорганизации за саниране на изработени от тях екопътеки.

съответните туристически карти. Поради това т.нар. "екопътеки" са извън непосредствените задачи на БТС. С оглед на всичко изложено препоръчваме на туристите, които се сблъскват с описаните нередности, да се обръщат към съответните общински власти или служби "Гражданска защита" за забрана и затваряне на опасните пътеки.

**Отдел "Хижи, маркировка
и комуникации"**



За тебе, Българийо!

Половинвековен юбилей на туристическото хорово- пееие в България

50 години
минарска песен"



Български туристически съюз, 2009

"ЗА ТЕБЕ, БЪЛГАРИЙО!"

Под това заглавие Издателска къща "Ехо" към БТС издаде поредната своя книжка. Брошурата е посветена на творческите дела на любимия за всички туристи и не само на тях хор "Планинарска песен" и се посвещава на неговия 50-годишен юбилей. (Вж. стр. 13)



Хижка „Беласица“

През миналата година х. “Беласица” бе реновирана и този сезон ни изненада с много добри условия. Хижата разполага със 70 места, всички стаи са със санитарен възел, има и 4 апартамента. Ресторантът също е ремонтиран и предлага добра кухня с богат асортимент. Предлагаат също и местни специалитети.

Х. "Беласица" е изходен пункт за много маршрути по Беласица. Отстои на 1,30 часа от х.Конгур и може да се ползва за ношувка при едnodневни екскурзии до Солун и други маршрути в Гърция.

За резервации и информация на телефоните на Информационния център на БТС.

НАШЕТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Планините – познати и непознати

"Обичаме да ходим из Люлин – моето семейство и приятели. Една спокойна, тиха планина, с прекрасни поляни и места за активен отдих през всеки сезон. Бих искала по-пространно да ни разкажете за тази наша планина."

Мариана Георгиева, София



ЛЮЛИН

Люлин е част от планинските вериги на Западна Средна България. На североизток от планината е разположена Софийската котловина, а на югозапад – Пернишката котловина. На югоизток планината граничи с Владайската седловина, висока 960 м, която я отделя от Витоша, а на североизток Радуйската седловина я разграничава от планината Вискяр. Люлин влиза в състава на Планско-Завалската верига. В нея влизат планините: Плана, Витоша, Люлин, Вискяр и Завалска планина.

Общата посока на простирание на главното било е от югоизток на запад-североизток. Дължината на билото по права линия е около 20 км, а ширината 5-6 км. Планината се състои от три дяла (части), разделени от седловини. Те са наречени Източен дял, Западен дял и Северозападен дял. Източният дял започва от Владайския проход и свършва при Бучин проход (920 м). Тук се намира най-високият връх на планината Дупевица (1256 м). Той е компактен, с куполообразна форма. Западният дял се намира между Бучин проход и Дивотинската седловина, а най-високият връх на този дял е Райлово градище (1199 м). Точно на север от вр. Райлово градище се намира вр. Мелич, като местното население нарича целия дял с това име. Третият, североизточен дял, е разположен между Дивотинската седловина и Радуйската седловина. Той е по-нисък и по-заоблен, с полегати склонове, а най-високият връх е Форта (1024).

Люлин е част от Главния

Балкански вододел. В североизточна посока се оттичат Суходолска река, Малобучинската река, Банска река и Вердикалска река. Владайска река разделя Люлин с Витоша, а Радуйска река разделя Люлин с Вискяр. Всичките се вливат в река Искър. В югозападна посока се оттичат Кривопадинска река, Дивотинска



река, Райловска река и река Бученица (Големобучинска река). Радевска река разделя Люлин с Вискяр, а Големобучинска река разделя Люлин с Витоша. Всички се вливат в река Струма. Люлин е обрасъл главно с широколистни гори. По североизточните склонове на Източния дял се срещат най-хубавите букови

гори и габър. Южните склонове на върховете Преслапо и Еленска глава са открити, просторни пасища. В Източния и в Западния дял освен бук се срещат също дъб, явор, леска и изкуствено засадени борове. Среща се храстовидна растителност, като шипка, глог, трънки и др. Северозападният дял е слабо залесен

с много открити и огледни места. Близостта на планината до София и Перник предлага удобни изходни пунктове, като: Владай, Черния кос, Княжево, Горна баня, Мало Бучино, Баня, кв. Михайлово, Клисуре. В Източния дял на планината се намира хижа "Манастирски поляни" и близо до нея манастирът "Св. св.

Кирил и Методий", наричан още "Св. Крал", Люлински или Горнобански манастир. Близко до Владайския проход се намира Владайският манастир "Св. Петка" и клуб-ресторант "Клуб Владай". В Западния дял на планината се намира хижа "Люлин" (1040 м), която за голямо съжаление е изоставена и разрушена. Тя беше прекрасна четириетажна сграда, разположена на хубава поляна, с удобен автомобилен път до нея, почти на главното било, на запад от върховете Мелич и Райлово градище. От в. Райлово градище се откриват прекрасни гледки към Пернишката котловина на юг и към Софийската котловина и Баня на север и североизток. На север от х. "Люлин", слезайки надолу, е разположен Дивотинският манастир "Св. Троица", който също е основно ремонтиран. От другата страна на планината до село Дивотино се намира манастирът "Св. Петър". Северозападният дял е по-слабо посещаван, по него няма маркирани маршрути. Тук се намира обновеният Клисурски манастир "Св. Петка", разположен под връх Го-

леми ридове (999 м).

Люлин е свързан с ранното развитие на ски спорта у нас. Учреденият през 1924 г. Българския ски съюз организира през 1925 г. първото ски състезание по дълго бягане, ски техника и ски скок. Състезанието се провежда от вр. Дупевица, през района на сегашната хижа "Манастирски поляни", до местността Кърлежа.

През последните години основните туристически маршрути са маркирани със стандартните цветови маркировъчни знаци, а на по-важните кръстовища са поставени указателни табели. Някои от маркираните маршрути са подходящи и за тренировки и състезания по планински маратон, за пътуване с планински велосипеди и през зимата за ски туризъм. Люлин е лесно достъпна и лесно проходимата планина. От всяко изходно място до билото на планината се стига за 1-2 часа, затова Люлин е удобна за едноминутни излети и преходи. В следващи публикации ще опишем няколко интересни маршрута.

Инж. Данчо Лазов

Ехо КЛУБ

"Здравейте, драга редакция на в. "Ехо"! Чета ви с удоволствие и много бих искала да допринеса и аз с моите туристически впечатления за списването на любимия вестник. Нашето семейство – родителите ми, аз и брат ми, пътуваме много – най-вече из България. Събираме печати за книжките със 100-те НТО, като амбицията ни е да станем семейно златни медалисти! Дали имаме любими места? Според мен най-хубавото място е това, на което още не си стъпил, както се пее в една песничка. И все пак – пристрастията, лично мои, клонят към родното място на майка ми – Смолян и красивите Родопи."

Велина Велинова, 11-ти клас на Френската гимназия, София

СМОЛЯН – МОЯТ ПРИСТАН В РОДОПИТЕ

Административен град на община Смолян, областен център, град в Южна България, един от 100-те национални туристически обекта с надморска височина 999 м, население 32 777 жители... Подобно описание на своеобразната столица на Родопска планина можете да откриете в почти всеки източник на информация: интернет, радио, телевизия и, разбира се, учебници по география. Прецизните данни обаче са лишени от изразителност по отношение на града като



Художествена галерия, възрожденските къщи, съхранени в кварталите Устово, Райково и Смолян, църквите "Света Неделя" и "Свети Никола", единственият на територията на страната Планетариум... Наскоро е открит раннохристиянски манастирски комплекс, датиращ от 5-6 век, с площ от 310 кв.м.

жанка, разположен на 15 км от Смолян (Пампорово), висок 1926 м, най-посещавания туристически обект в България през зимата?! Пътувайки към родния град на майка ми, когато описах с безпристрастието на турист-любител, съзерцавам гледки, познати и същевременно нови, променящи се

контури на женското лице и гръд. Моите туристически разходки из Смолян са в компанията на семейството и приятелите сред разцъфналите дървета, през сплъччевите следобеди, сред многоцветните есенни листа или натрупалия сняг; горите му опознавам по време на пикниците близо до стария център, където на единия от двата стадиона често тренира отборът на "Родопска Смолян" (от време на време – и аз с брат ми и братовчедка ми). На Великден, Коледа и Нова година посещаваме откритата през 2006 година църква "Свети Висарион Смоленски", втората по големина след "Свети Александър Невски", и се забавляваме на централния градски площад. Смолян е моят пристан в Родопска планина. За мен той е един от носителите на нейния магнетизъм. А аз ви разказвам всичко това, защото ми се иска и този, който не е почувствал магията на Орфеевата планина, да се потопи в нея. Какво друго би ни направило по-български?!

Б.рег. С очерка на Велина за Смолян и красивите Родопи откриваме нашия конкрус за млади сътрудници на в. "Ехо". Споделяйте вашите впечатления и преживявания, млади приятели, пращайте ни снимки от красиви кътчета на България и местата, които сте посетили. Усилията ви ще бъдат оценени по достойнство.

„Млади приятели“

емблематична туристическа дестинация за родни и чуждестранни любители на българската природна красота и културно наследство. Смолян е убежище на митичния певец Орфей, в чиято чест на всеки две години се провеждат т.нар. Орфееви празници, по време на които вземат участие фолклорни формации и хора от всички възрасти от цяла България. Тук се провеждат Международен младежки хип-хоп фънк фестивал, Международен пленер по живопис, Майски културни тържества, Международен етноджаз фестивал, празник на Смолян в чест на освобождението му от османско робство през 1978 г. В непосредствена близост до града се прави Национален фолклорен събор Рожен и Кукерски празник в с. Широка лъка... Забележителностите на града са многобройни: Родопски драматичен театър "Николай Хайтов", Исторически музей "Стою Шишков",

Смолянските езера са разположени по цялата дължина на долината на река Черна, от Орфеевите скали до града, и привличат множество туристи. От тях ясно оформени са седем, в миналото са били около двадесет. Останалите дванадесет езера са превърнати в рибарници, едно е дъно на малък язовир. В местността има добри условия за риболов и къмпинг. Момчиловата крепост край село Момчиловци (14 км северно от Смолян) е кръстена на Момчил войвода, който е считан за герой в борбата с петхилядната си армия срещу османското нашествие. Откриването на крепостта от археолозите преди около четири години почти не провокира интерес у туристите, но към днешна дата тя е обект на повишен интерес като една от малкото крепости, оцелели от времето на робството. Да споменавам ли друга една емблема на Родопите - връх Сне-

не само през сезоните и годините, но и през личните ми възприятия. Дългото, монотонно пътуване от София е освежено от зеленината и така специфичният аромат на планинските гори, които ме посрещат с обещания за поредното приятно прекарване. Изследвани и въпреки това тайнствени, те създават усещане за близост, уют. Но всеки път, когато излизам от обятията на Родопите, усещам, че пазят свои тайни и легенди, прекалено отдалечени от съвременното или прекалено интимни, за да бъдат разкрити. Наближавайки града, през прозореца всеки път ме посреща Невястата, която според поверието е скочила бременна от върха на едноименната скала, за да не бъде заловена от преследвачите турци. Следва известният хотел "Соколица", познат ми от разказите на моята баба. От къщата ни върховете на планината очертават силуета на Полегналата Тодора с плавните

Световната столица на „месния“ туризъм е в Южна Сърбия

Терминът "месен" туризъм е рядко срещано словосъчетание, което за повечето от непосветените в неговата специфична същност и очарование може на първо четене дори да прозвучи и доста абсурдно като формулировка. Въпросната разновидност на приятното пътуване, целящо основно активна отмора, положителни емоции и развлечение, каквото се явява според класическото определение целокупната туристическата дейност, обаче не е плод на нечие болно, нито пък гладно въображение.

Нещо повече. Такава категория действително съществува наред с еко, спа, голф, селския и прочие форми на организиран туризъм. И се практикува от бая време. При това винаги съпроводен с твърде голяма доза неудържим мерак, юнашка глътка от качествено питие и най-вече вълчи апетит. Смело може да се твърди, че тази донякъде нетрадиционна дисциплина, предразполагаща към отмора, е предпочитана от широк кръг любители на по-завързаните от кулинарна гледна точка специалитети. Естествено, с изключение на всички онези аскетични люде, които поради религиозни, здравословни или някакви други дълбоко лични причини не обичат, или по-скоро не смеят да се докоснат до добре изпечената, зачервена, сочна, хрупкава, вкусно ухаеща и топла се човеку в устата мръвка.

Останалата част от човечеството, която не се вписва в тази вегетарианска категория обаче, без изключение на пол, раса и вероизповедание, подхожда изключително прагматично към тази разновидност на общопрактикувания туризъм, силно

развита в региона на Югозападните Балкани и особено популярна в съседната нам Сърбия. Нашите комшии отатък границата имат, вероятно с основание, претенциите да са пилонерите и водещата сила в този сладкокусен бранш, особено развит в региона на Лесковац. Местните патриотари мотивират амбициите си в тази насока със съответните исторически документи, ревниво пазените народни обичаи и стародавните им традиции. Южните славяни и в частност онези сръбскоговорещи, които определено имат прекалено силно развити, на моменти дори болезнени чувства и усещане за национално достойнство, чест и гордост, защитават ожесточено своето твърдение, че именно в този град, отдалечен едва на около 180 км в западна посока от София, се намира световната столица на вкусната и професионално приготвена скара, каквато по своята същност е лесковачката. В интерес на истината трябва да се отбележи, че това действително е така. Основно поради различния начин в приготвянето на печените ястия кайма и месо.

В хода на тяхното приготвяне, граничещо със свещенодействие, се набляга на пикантните нюанси и леко лютивия и гъделичкащ небцето привкус, които са твърде характерни за целокупната кулинарна рецептура от района на Поморавието. И поспециално за сръбския Манчестър, както тукашните зевзеци наричат Лесковац заради многото текстилни фабрики, които апропо отдавна не

работят. Оттам произхожда и нейното добре познато на лакомниците име - лесковачка, или просто сръбска скара. В миналото, когато все още е нямало машини за мелене на месото, каймата за скарата е кълцана на ръка. Само с помощта на голям сатър и дебела дъска. Тънките познавачи на процедурата, обикновено след третата шливка (местната сливова ракия с ужасяваща за сериозния пияч нисък градус) доверят на ушенце, че каймата, освен добре смляна, трябва да престои, наложена с подправките, поне едно денонощие в дъбово дървено ведро, на хладно място, след което отново да се смели. Едва тогава апетитно ухаещата смес се превръща в истинската класика на жанра. Местните майстори-традиционалисти, които са анатемосали во веки веков електрическите и газовите грилове и барбекюта, а работят единствено и само върху жаравата на дървените въглища, още отдават предпочитанията си на този начин при обработка на месото. Той е уникален, защото приготвените чрез него въпросни специалитети стават далеч по-сочни от съществуващата конкурентна продукция, не се лепят или ронят по решетката и на практика много трудно прегарят при печене. Фанатизираните сръбски и чуждоземни поклонници на "месния" туризъм и вкусната халка знаят твърде добре този факт, както и съвременния вариант на старата италианска поговорка как "Tutte le strade portano a Roma". Само че за тях в конкретния случай всички пътища водят не за Вечния град, а в посока към Лесковац, където под път и над

път се предлага на много атрактивни цени и естествено в приятна обстановка "заиста одличан роштиљ и друга 'цела од меса" (великолепна скара, речено по нашенски). Именно поради тази вкусна подробност стохиялдият южен сръбски град е обект на неподправен и траен гастрономически интерес, който отдавна вече излиза извън пределите на балканската държава. Нещо повече. За да похапнат от прочутата лесковачка скара и си припомнат доброто старо време в бившата Югославия, до тук идват доста хора от различните краища на безславна разпадналата се Титова федерация. Из кокетните местни ресторантчета и по живописните сокаци на града активно отмарят и се веселят гости от Босна и Херцеговина, Македония, Черна гора, Словения, Хърватия, децата и внуците на отдавна натурализираните в Австралия и държавите от Америка и Европа местни сръби и, разбира се, комшиите от България, Унгария, Румъния и т.н. Апогейт на туристическото стълпотворение в Лесковац обаче настава по време на провеждащия се вече от няколко десетилетия събор, носещ звучното име "Роштиляда" (от роштиљ - скара). На този форум майсторите на чугунената решетка от цяла Сърбия и близката чужбина (основно от Босна, Македония и непризнатата Република Сръбска), показват в рамките на цяла седмица придобити знания, умения и други най-различни кулинарни фокуси в една действително благородна надпревара, чиято приоритетна задача е да накара човека да освободи напрежението и да се почувства наистина доволен от себе си и от живота. Почти цялата свободна площ по протежение на една от главните пътни артерии и т.нар. "Широка чаршия" в центъра на града, който е яхнал двата бряга на рекичката Ветреница, обикновено още в първите дни на септември се изпълва с фургоми-щандове, хладилни витрини, пьстроцветни шатри, шарени чадъри, много олекотени маси, столове и планини от дървени цепеници. Върху фона на този почти

натуралистичен декор се разполагат впечатляваща бройка малки, средни, големи и още по-големи скари, върху жаравата на които цвърчат, пращат и подскачат чевапчици, плескавици, ражници, вешалици, кобасици, ущици, джигерици, бутове, плешки, цели прасета и какви ли още не разнообразни глезотии от кайма и крехки мръвки телешко, свинско, агнешко и пилешко месо.

Цените за единична бройка кебапче, плескавица или суджук действително са "народни" - от 50 до 250 динара (при курс 94,5 динара за евро), а за килограм печено варират в рамките на 900 до 1200 динара в зависимост от предпочитаното месо. Апетитният, предизвикващ обилно отделяне на слюнка, синкаво-бял дим, който се стеле на талази над чугунените решетки, шеговитите, остроумни и често пъти типично по сръбски пиперливи закачки на облечените в безукорно бели престилки майстори, накривили юнашки високите си бели готварски бонета, гръмките рекламни призови, долитащи от всички посоки, тракането на металните щипци по нагорещените скари, пьстрият микс от старо и младо, всичко това се смесва в една бясна въртележка на балкански аромати, багри, ритми и приповдигнато настроение. Емоционален прилив и добро разположение на духа у силния, а и у нежния пол, предизвиква консумацията на обилни количества наливна и бутилирана бира, моравска сливовица и промишлените количества шприцер (бяло вино, разредено с газирана или минерална вода). Погълнатите количества пиене, в комбинация с високо децибелни изпълнения на живо от народните духови оркестри, подтиква малко и голямо към строго индивидуални или групови лирично-музикални изпълнения. Те са съпътствани задължително от одобрителните възгласи, гръмките ръкопляскания и мощното "живели", с което домакини и гости дружно цепят простора над световната столица на "месния", туризъм.

Ники Нойски



ЕХО ДУХОВНОСТ

Дарителството е бъдеще

Живеем в сложно време. Науката говори за експлозивно разширяваща се Вселена. Всичко бързо се променя, но в действителност и Доброто и Злото, продължават да бъдат основни сили. Въпросът е от теб кое излиза, твоята свободна воля накъде те води? Разбира се, основният въпрос е: Тази земя е наша- утре наша ли ще е? И друго-нашите деца утре наши ли ще бъдат? В смисъл - ще наследят ли стойностите ни... Защото е сигурно - животът им не ще е лесен на този кръстопът. Така, че предлагаме някои идеи които да обсъдим, и да

действаме.

Човек и добре да живее умиращ. Важно е кой го наследява. Остават книгите, вещите.

Да направим Движение за дарение на книги и вещи на туристическите дружества.

И така, да помечтаем заедно: След време във всеки град и село да има Дом на БТС -от туристическо дружество....Долу може да има кафе и чай-планински. Горещ салон-мъничък, за срещи и организиране на пътя утре. И задължително книги, карти, пътеводители. Алеко казва: ИДИ и ОБОЗРИ. Аз казвам: Прочети, разузай

от хора били там, и тогава тръгни. Имаше преди две-сетина години Малка туристическа библиотека. Излязоха над 150 книжки. Вярно - неугледни, евтини, но умни. Издадоха се и много книги на туристически писатели. Или писатели - планинари. Идеята ми е във всяко дружество да има туристическа библиотека. Разбира се, със списък на книгите. И всяко дружество да представи в БТС копие от списъка и вторите и следващите екземпляри да се раздават на други дружества. Да се започне от областните и общинските центрове. После надолу. Да

има програма минимум от 100-200 книги. Но навсякъде, по цялата ни Родина. В София живеят почти 2 милиона. И все умници, паралии и с много книги - да ги подарят на туристическите дружества от родните си градове. Освен книгите на Алеко Константинов и Иван Вазов, добре е да има на Лалю Маринов - наричан ЛАМАР, Хайтов, Ясен Антонов, Асен Христофоров -познавачът на Рила, Джек Лондон, Фризон Рош, Алан Бомбар, Райнхолд Меснер и много други. Израснал съм с книгата: "Пътешествието на капитан Скот до Южния полюс". Там

двама мъже искат да са първи на Южния полюс. Скот залага на моторните шейни, но те дефектират. Залага и на консервите. Но намира в тях пясък, вместо храна...И в тази книга има истинско мъжество и истински подвиг в борбата със стихииите. Останал е обаче "Дневника на Скот". И той сега се чете в последния учебен ден на всички английски училища. Ние можем да четем "Живата вода" на Людмил Янков. Основното е огъня да се пренесе. Сега тази инициатива тръгва от дъщерята на Никола Миронски - Иглика, която посъбра парички от

добронамерени хора и издаде книгата на своя баща - "Белите планини". И сама я продаваше по планините. А със събраните пари купи 4 компютъра, които дари на Планинарското училище в Троян. Сега можем да започнем събиране на пари за второ издание на тази книга, а защо не и на други подобни, които да са в тези Библиотеки във всеки туристически дом, във всеки град и във всяка хижа на БТС по планините.

И ТАКА - ЕХО, ТУРИСТИ - НА ПЪТ !

Инж. Радослав Главчев

Между митовите и подземната красота

Казват, че любовта към планината е като любовта към жената – страстна, неугържима и винаги завладяваща. Винаги съм знаел, че големите и силни любовни връзки, от които забравяш себе си и искаш любимия човек да бъде до теб и да бъде щастлив, забърват тъжно. Една такава подобна история идва от древността и това е митът за Орфей. Стоейки на входа на Ягодинската пещера, точно тази история си спомних, още повече че бях в земите на Орфей – величествената Рогопа планина...

Легендата

И така, възшебният певец Орфей, синът на речния бог Егър и музата Калиопа, се оженил за прекрасната нимфа Евридика. Орфей я обичал силно, но не могъл да се наслаждава дълго на щастлив живот с жена си. Веднъж, скоро след сватбата, прекрасната Евридика късала пролетни цветя сред зелена долина с другите нимфи. Без да забележи, Евридика настъпила една змия след същата трева. Змията ухапала младата жена на Орфей по крака. Извикала високо Евридика и паднала в ръцете на притичалите се приятели. Победеная, затворили се очите ѝ. Отрочката на змията пресякла младия ѝ живот. Унасили се приятелите на Евридика и скръбният им плач се разнесъл надалече. Чул го Орфей. Той забързал към долината и там видя безжизненото тяло на своята любима жена. Певецът изпаднал в отчаяние. Не можел да се примири с тази загуба. Дълго оплаквал той своята Евридика, цялата природа плакала, чубайки тъжните му песни. Накрая Орфей решил да слезе в мрачното царство на умрелите души, за да помоли Хадес и Персефона да му върнат любимата жена. През отвора на една рогопска пещера Орфей слязъл при бреговете на свещената река Стикс.

Стоял Орфей на брега на Стикс. Около него се тълпели сенките на умрелите. Едва чути били стоновите им, подобно на шепот от листа, които падаат в гората през късна есен. Ето, разнесе се в далечината плясък на бесла. Приближавала се ладията на прелазвача на мъртвите души - Харон. Харон стигнал с лодката си брега. Помолил го

Орфей очаровал Харон. Слушал той песента на Орфей, опрян на беслото. Под звуците на музиката Орфей влязъл в ладията и Харон я отблъснал с веселото си от брега. Ладията заплавала по мрачните води на Стикс. Харон прекарал Орфей на другия бряг. Излязъл музикантът от ладията и свирейки на златната си лира, тръгнал към Хадес, обкръжен от душите на умрелите, привлечени от прекрасните звуци.

Приближил се до трона на Хадес и му се поклонил. Още по силно засвирил по струните на лирата и запял за своята любов към Евридика и за това, кол-



Орфей да го превози заедно с душите на другия бряг, но суровият Харон му отказал. Тогава Орфей засвирил с лирата си и звуците ѝ се разнесли по брега на Стикс. С музиката си

но щастлив бил животът му с нея в оветелите и ясни пролетни дни. Орфей пляс за мъката на разбитата любов, за скръбта си по загинатата. Цялото царство на Хадес слушало омаяно неговите песни. Самият Хадес склонил глава. Облегната на рамото на мъка си, слушала песента и Персефона – неговата божествена съпруга. Все по-тихо звучали струните на златната лира.

феи. Искал да презърне сянката ѝ, но бог Хермес го спрял, казвайки: - Орфей, ти ще презърнеш само сянка. Да вървим по-бързо, труген е пътят ни. Тръгнали на път. Отпред вървял Хермес, след него Орфей, а отзад сянката на Евридика. Бързо преминали през царството

на Ягодинската пещера. Харес. Но ето че далече напред заблестяла светлина. Това бил изходът! Ако Орфей се обърнал, би могъл да види Евридика. Но дали тя вървяла след него...? Дали не останала в пълното мрак царство на умрелите души? Може би пак тя е изостанала: тя пътят нагоре е толкова труген! Ако изостане, ще бъде обречена вечно да се скита в мрака. Орфей забавил крачка, вслушал се. Нищо не се чувало. Но нима могат да се чуят стъпките на безплътната сянка?

Все по-силно тревогата за Евридика обхващала Орфей. Все по-често се спирал той. Накрая, забравил всичко на света, той спрял и се обърнал. Почти до себе си видял той сянката на Евридика. Протегнал ръце към нея, но сянката изчезнала назад, дълбоко в мрака. Орфей стоял като вкаменен, обхванат от отчаяние. Трябвало да преживее за втори път смъртта на Евридика.

Дълго стоял Орфей. Излезло, че животът го е напуснал - той приличал на каменна статуя. Накрая Орфей помръднал, направил крачка-две и тръгнал обратно към брега на мрачния Стикс. Решил отново да отиде при трона на Хадес и да го моли да върне Евридика. Но старият Харон не го наачил в своята ладия. Напразно го молил Орфей - не го трогнали молбите на певица.

жа няколко години, спелеолозите честват настъпващата Нова година. В същата зала са се състояли над 110 сватбени церемонии. Изглежда спизането под земята заради любимата се практикува и до днес.

Две пътешествия с много преживявания

Отдавна се знае, че пещерите са част от многовековните тайни на природата. Тя е създала в тях толкова красиви неща, че който има щастieto веднъж да ги зърне, иска да се върне там отново и отново. Ягодинската пещера се намира във величественото Буйновско ждрело, на десния склон на Буйновска река.

Буйновското ждрело е обявено за природна забележителност през 1971 г. Разположено е от двете страни на Буйновска река, приток на р. Въча. Скоро след разклона при с. Тешел скалите се стесняват над реката, образувайки величествено ждрело, разположено успоредно на Триградското. През Буйновското ждрело минава река Кричим, която образува живописни вироуе и водопади. От двете страни са надвесени неколкокостотин метрови скали, които на места се приближават само на няколко метра. Най-тясната част от Буйновското ждрело се нарича Вълчи скок.

Трябва да се знае, че Ягодин-

ката пещера е най-дългата родопска пещера. Общата ѝ дължина е над 10.5 км, включваща галерии, разположени на различни хоризонтални нива. Пещерата е на възраст над 275 000 години. Само една част от Ягодинската пещера е благоустроена и се посещава ежедневно от стотици туристи. Останалата неосветена част е обхваната от два екстремни маршрута, които също се предлагат за посещения.

Двата маршрута са с различна категория на трудност: първият е малко по-труден и с повече препятствия от втория, но практиката досега показва, че е предпочитан заради по-големите емоции. От друга страна, вторият преход е с повече пещерни образувания, които очароват с красотата си. Всеки обаче трябва лично да ги предпочете.

Маршрут "Орфей" Общата дължина на маршрута е 5 км и се изменява за около 6 часа. Началото на този маршрут започва от естествения вход на пещерата - някогашно праисторическо пещерно жилище, което след археологически разкопки е превърнато в естествени музей. След разглеждане на музея се провираме през ниска галерия, която е отделена от Преддверието с метална решетъчна врата. Тук вдясно и по тавана могат да се видят увиснали с главата надолу малки, хранеци се с насекоми прилепи. В Разклонението, което се състои от три галерии, посетителят може да чуе преданието от гида за разигралата се трагедия с хората от този район при падането на България под турско робство. Истинската първа част от ек-



спелеолозите честват настъпващата Нова година. В същата зала са се състояли над 110 сватбени церемонии. Изглежда спизането под земята заради любимата се практикува и до днес.

Двата маршрута са с различна категория на трудност: първият е малко по-труден и с повече препятствия от втория, но практиката досега показва, че е предпочитан заради по-големите емоции. От друга страна, вторият преход е с повече пещерни образувания, които очароват с красотата си. Всеки обаче трябва лично да ги предпочете.

Маршрут "Орфей" Общата дължина на маршрута е 5 км и се изменява за около 6 часа. Началото на този маршрут започва от естествения вход на пещерата - някогашно праисторическо пещерно жилище, което след археологически разкопки е превърнато в естествени музей. След разглеждане на музея се провираме през ниска галерия, която е отделена от Преддверието с метална решетъчна врата. Тук вдясно и по тавана могат да се видят увиснали с главата надолу малки, хранеци се с насекоми прилепи. В Разклонението, което се състои от три галерии, посетителят може да чуе преданието от гида за разигралата се трагедия с хората от този район при падането на България под турско робство. Истинската първа част от ек-

спелеолозите честват настъпващата Нова година. В същата зала са се състояли над 110 сватбени церемонии. Изглежда спизането под земята заради любимата се практикува и до днес.

Двата маршрута са с различна категория на трудност: първият е малко по-труден и с повече препятствия от втория, но практиката досега показва, че е предпочитан заради по-големите емоции. От друга страна, вторият преход е с повече пещерни образувания, които очароват с красотата си. Всеки обаче трябва лично да ги предпочете.

Маршрут "Орфей" Общата дължина на маршрута е 5 км и се изменява за около 6 часа. Началото на този маршрут започва от естествения вход на пещерата - някогашно праисторическо пещерно жилище, което след археологически разкопки е превърнато в естествени музей. След разглеждане на музея се провираме през ниска галерия, която е отделена от Преддверието с метална решетъчна врата. Тук вдясно и по тавана могат да се видят увиснали с главата надолу малки, хранеци се с насекоми прилепи. В Разклонението, което се състои от три галерии, посетителят може да чуе преданието от гида за разигралата се трагедия с хората от този район при падането на България под турско робство. Истинската първа част от ек-



Д-р Алексей Стоев

80 години организирано пещерно дело и спелеология в България

Тържествено честване на 80-годишния юбилей на организираното пещерно дело в България се състоя на 21 март в "Залата на кристалите" на Националния музей "Земята и хората" – София. При състваха повече от 400 пещерници, много спелеолози и официални гости. Тържествен доклад за историята на организацията изнесе ст.н с. д-р Петър Берон – председател на БФСп. Българската федерация по спелеология получи много поздравителни адреси - от ДАМС, МИС, БЧК, общините Смолян и Враца, българските федерации по алпинизъм и ориентирание, много туристически дружества, природни паркове и обществени организации. Гости на юбилея бяха представители на националните спелеоложки организации в Гърция, Албания, Турция, Хърватия, Сърбия, Словения и Румъния.



тия на Българското пещерно дружество", от който излизат две книжки (през 1936 и 1940). В периода на Втората световна война активността на дружеството намалява и затихва. Забелязва се подем едва след 1947 г., чийто връх е организирането (под егидата на БАН) на научноизследователските бригади "Т. Павлов" през 1948 г. и "В. Коларов" през 1949 г. В рамките на тези своеобразни експедиции се изследват, картират и описват множество пещери около селата Лакатник, Карлуково, Златна Панега и Рабиша. През последната година, по решение на Народното събрание, дейността на обществените организации, в т.ч. и Пещерното дружество, е прекратена. Междувременно през 1948 г. млади членове на дружеството основават научноизследователски колектив "Млада гвардия" с председател Л. Обретенов и секретар П. Трантеев. Той съществува до 1953 г., като в този период насочва дейността си основно към изследването на пещерата Темната дупка край Лакатник, но проучва и пещери около селата Градешница, Дружево, Малка Желязна и Пещерна. В периода 1954-1956 г. се създава и развива активна изследователска дейност Младешкият зоологически кръжок. Под ръководството на П. Трантеев в него правят първите си стъпки редица обладани от интерес към пещерните проучвания млади хора, които по-късно стават едни от основните двигатели на българската спелеология.

Кога и при какви условия се създава пещерното дело и спелеологията в България?

През 1929 г. условията и необходимостта от създаване на национална организация за проучването на пещерите са налице и на 18 март с. г. се учасов пешеходен преход от близкото село Триград. В този район има над 200 пещери, открити и проучени при многогодишните експедиции на българските спелеолози.

Ягодинската пещера е сред Стоте национални туристически обекта на Българската туристически съюз. Има печат. Пещерата работи целогодишно с работно време от 9 до 17 ч. Влизането става на всеки час, последното влизане е в 16:15 ч. През зимата древното жилище не се показва на туристите.

Този маршрут обхваща части от третия и втория етаж, както и част от благоустроения маршрут. Общата му дължина е 4 км и се изменява за около 4 часа. Започва от изкуствения вход. Първата зала, която се посещава, е залата на сламовидните сталактити. Тук ще чуете кратката история за процеса на образуването им. От тази зала се преминава в Новогодишната, където запалените пещерници посрещат Нова година и се сключват граждански бракове. В нея се виждат образувания, приличащи на Дядо Коледа и джуджетата. Маршрутът продължава покрай рическо пещерно жилище, което след археологически разкопки е превърнато в естествени музей. След разглеждане на музея се провираме през ниска галерия, която е отделена от Преддверието с метална решетъчна врата. Тук вдясно и по тавана могат да се видят увиснали с главата надолу малки, хранеци се с насекоми прилепи. В Разклонението, което се състои от три галерии, посетителят може да чуе преданието от гида за разигралата се трагедия с хората от този район при падането на България под турско робство. Истинската първа част от ек-

По повод юбилея бе проведен и Юбилейен международен симпозиум "80 години организирана спелеология в България", който се състоя на 22 март 2009 г. в Голямата Виезала на Националния музей "Земята и хората". В него участваха учени от България, Сърбия, Словения, Хърватия и Албания, които изнесоха повече от 20 доклада, представящи съвременното състояние на науката спелеология. Бяха презентирани последните изследвания на гипсовата пещера "Оптимистическа" в Украйна и Буланските пещери на Хабаева.

През 1957 г. възстановява дейността си БТС. Скоро след това група от дейтели на пещерното дружество внесат предложение до ръководството на съюза за създаване на Комитет по пещерен туризъм. Той се учредява през 1958 г., за негов първи председател е избран проф. д-р Л. Динев, за зам.-председател П. Трантеев и почетен председател акад. д-р

Ив. Буреш. Същата година се учредява Студентският пещерен клуб "Академик", София, т. е. първият клуб в страната. По това време в Чепеларе Д. Райчев и в Русе Г. Икономов под различна форма развиват пещерно дело и изследват местните пещери.

През 1960 и 1961 г. се организира и първите два курса за подготовка на инструктори по пещерно дело. Обучените в тях ентусиастси са в основата за възникването на редица нови пещерни клубове в страната. Този период се характеризира и с благоустрояването на първите две български пещери "Педеника", Враца (1961 г.), след нея "Магурата", с. Рабиша (1961), "Снежанка" (1961).

От 1990 г. до днес Българската федерация по спелеология обединява средно 30 пещерни клуба, чийто общ членски състав се движи между 400 и 600 пещерници. Една от основните им цели продължава да бъде проучването и картирането на пещерите у нас. В резултат на това постепенно нараства броят на архивирани пещери в Главната картотека на пещерите в България, за да достигне днес цифрата 5000 в края на 2008 г.

По повод юбилея бе проведен и Юбилейен международен симпозиум "80 години организирана спелеология в България", който се състоя на 22 март 2009 г. в Голямата Виезала на Националния музей "Земята и хората". В него участваха учени от България, Сърбия, Словения, Хърватия и Албания, които изнесоха повече от 20 доклада, представящи съвременното състояние на науката спелеология. Бяха презентирани последните изследвания на гипсовата пещера "Оптимистическа" в Украйна и Буланските пещери на Хабаева.

Още първия ден, докато с любопитство оглеждахме криволичещите калдъръмени улици, изкачващи се нагоре по хълма или устремени надолу, докато се възхищавахме на архитектурата, цветята по прозорците и над декоративните метални решетки, докато погледа ни задържаха пъстрите витрини, в припадащия здрач над Монмартър заваля дъжд. Бистър и хладен парижки дъжд, който за добро или за зло се превърна в неизменен елемент от пейзажа на космополитния град. Поне аз така ще запомня Париж - под дъжда. Преди години, когато написах книгата си „Обичам внезапния дъжд“, не съм и подозирала, че малко, уютно кафене в един от най-прочутите градове на света ще приюти мен и спътниците ми, за да се скрием от неочаквано плисналите струи.

Събрахме две масички и седнахме заедно. Опитахме се да се стоплим с ароматен чай, вдигащо пара уханно кафе или сладък шоколад. Стачка на таксиметровите шофьори бе направила туристическата обиколка с автобус немислима, затова с метрото отидохме до Монмартър. Най-напред се изкачихме на хълма и разгледахме църквата Сакре Кьор. От терасата пред входа ѝ се открива изумителна гледка към града с безбройните прочути сгради и паметници, с лъка-тушешката Сена и мостовете ѝ. Самата църква изглежда внушително със стъпалата, които водят към нея, с високите си купол, белотата си и статуите на крал Луи Благочестиви и Жана Д'Арк (героинята на Франция се радва на особена почит, нейна позлатена статуя на кон има и на „Рю дьо Риволи“) над трите арки на фасадата.

За голямата ѝ камбана ни казаха, че тежи 19 тона. От църквата се насочихме по живописните тесни улици на Монмартър, изпълнени с магазини с всевъзможни сувенири, художници, рисувачи срещу заплащане портрети на всеки, който пожелае. Една от по-напористите майсторки на молива и четката ни заговори на руски - явно емигрантка. Пълно бе и с полски туристи. За японците дори не е нужно да споменавам. Те са най-многобройни и безцеремонно се блъскат около всички забележителности. Впрочем до Мона Лиза в Лувъра едва се доближихме през плътния им кордон и щракането на фотоапаратите им.

Несъмнено Монмартър и Монпарнас си остават все така привлекателни за бохеми и творци от цял свят, както е било в края на 19 и началото на 20 век. Не знам дали кафенето, в което седнахме, е съществувало тогава и дали е било любимото на някои от тях, но атмосферата в него бе изключително спокойна и разведряваща.

Хотелът ни „Жарден дьо Пари“ се намираше недалеч от площад „Насион“. Доста стара сграда, от 18 или 19 век, реставрирана и обновенена, но не луксозна. Об-

служващият персонал почти изцяло бе от негри. В Париж те са навсякъде - в метрото, в магазините, в музеите, в ресторантите и кафенетата - и са толкова много, че човек се пита кои и какви са истинските французи. Вероятно отговорът е, че те не пътуват с метрото, а разполагат със собствени коли, и не им е притрябвало да търчат по музеи - оставят това на захласнатите туристи.

Стана дума, че японците бяха многобройни, пък и не само те, та в Лувъра бе трудно да се разминем, дори екскурзоводката ни няколко пъти повтори, че най-големият и безспорно най-прочутият музей на Франция не е такъв, какъвто е бил преди. Повече напомня гъмжащ и жужащ кошер. Розана се оказа много интелигентна българка, омъжена за французин и живееща дълги години във Франция, и бе удоволствие да слушаме увлекателния ѝ разказ навсякъде.

но изчерпателен бе разказът пред „Сватбата в Кана Галилейска“ от Веронезе и пред платната на Давид и по-точно пред неговата картина „Коронацията на Наполеон I“. Превеждаха съм документални филми за Давид и Енгър, за останалите художници бях чела, но съвсем друго е творбите им да се разгледат на живо, в музей или галерия. Видяхме и портрета на знаменития парижки архитект Жул Мансар, чието дело е осмоъгълният площад „Вандом“ с изумителна архитектура.

След като отделихме специално внимание на Мона Лиза (невероятно вълнуващо е да се приближиш до нея), се разходихме из апартаментите на Наполеон и разгледахме короната му. Короните на английската кралска династия са далеч по-разкошни, но и тази

талант авторът на „Тримата мускетари“ и „Кралица Марго“ обаче едва ли е могъл да си представи как ще изглежда Лувърът в бъдеще, сиреч днес. Че за да изпрати вест в Англия или до коя да е точка на земното кълбо (до България например), на човек няма да му се налага да търси самоотвержени пратеници, а просто ще телефонира, както направихме ние. В самите зали обаче, а и в другите музеи и църкви е забранено да се използват мобилни телефони. Под голямата стъклена пирамида могат да се открият книжарници, магазини със сувенири, ресторант, кафенета, но ние не разполагахме с много време и предпочетохме масичките край павилиона със сандвичи. После изгря слънце и превърна обиколката на града в нещо вълшебно и незабравимо. Тръгнахме от Пале Роял пред Лувъра. Искане ми се да пресъздам онова усещане за възвише-

Във величествените сгради от дялан камък на първи район има офиси и магазини, а в мансардите студенти могат да си наемат квартира без душ за 600 евро на месец. Следващите райони са разположени около централния като по спирално навита черупка на охлюв, а номерацията им върви по посока на часовниковата стрелка.

Възхищавахме се на Пантеона и Мадлената, Люксембургската градина и двореца, Кулата на Монпарнас, но на мен много силно

Беше удивително! Светлината на стилните фенери не бе силна и мракът засилваше усещането за нещо изплъзващо се, призрачно и мистично, което витаеше около обелиска, ала съвсем близо до него ослепително сияеше виенското колело, а в далечината на равни интервали проблясваше и Айфеловата кула. След дълго чакане се качихме с асансьорите поред до първото, до второто ниво и накрая - най-горе на символа на Париж, обиколихме от всички страни



Парижки дъжд



В Лувъра най-напред дават на всекиго апаратче и слушалки, иначе сред глъчката и навалищата нямаше да чуем нищо за ранната история на крепостта, водеща началото си още от 13 век при царуването на крал Франсоа I, когато е била заобиколена от ров с вода, за преустройствата и дострояването на двореца в продължение на векове, та чак до създаването на великолепната стъклена пирамида. След залата с антично изкуство, където видяхме Венера Милоска и Нике от Самотраки, разгледахме главно творби на италиански (Чимабуе, Рафаел, Тициан, Джото, Гирландайо, Леонардо до Винчи и статуи от Микеланджело за гробницата на папа Юлий II) и френски майстори (Енгър, Дьолакроа), особено

си я биваше. И когато сред изящните старинни мебели преситеният ни от толкова шедьоври поглед затърси някое по-скромно и неизпъкнащо с нищо, освен с простотата и удобството си, диванче от края на 20-ти век, а уморените ни от толкова обиколена на зати, слизаха и изкачване по стълби крака, започнаха да се тършнем на него, без опасност уредниците да ни глобят, престоят ни в Лувъра премина в нещо различно - не бях си и помисляла, че някога ще обядвам точно там!

Е, не в компанията на краля-слънце Луи XIV или в обстановката на интриги, предателства и загадъчни тайни от романите на Александър Дюма, но все пак! Въпреки безкрайното си въображение и неоспорим

но достолепие, благородство и изтънченост, което сякаш се излъчва от грандиозната и уникална архитектура на сградите, от красотата на градините и парковете, и от великолепието на статуите и релефите, декориращи фасадите, църкви и площади. В сърцето на Париж само Центърът Помпиду (Бобур), в който се намира и Националният музей за съвременно изкуство, се отличава със своеобразния си футуристичен облик, наподобяващ по-скоро промишлена инсталация с разноцветните тръбопроводи, останалото е хармоничен в архитектурно отношение ансамбъл с неотразимо очарование - смайващ, покоряващ, пленяващ. След всеки завой пред погледите ни се откриваха нови гледки и паметници.



впечатление ми направиха най-старата улица в града „Сен Жак“, която е недалеч от Сорбоната и е съществувала още по римско време, и две прочути кафенета „Льо Маго“, посещавано от Жан Пол Сартър и други писатели, и „Дьо Прокон“, създадено от италианеца Франческо Проконео, ползвало се с популярност през 17, 18 и 19 век и привличало личности като Дидро, Волтер, Жан Жак Русо и др. Вниманието заслужава и „Плас дьо ла Конкорд“, създаден в края на 18 век по проект на Жак Анж Габриел. Статуята на Луи XV е била съборена и той е превърнат в площад на революцията, където под ножа на гилотината падат главите на Луи XVI и Мария Антоанета, а после и на много други, включително и на Робеспьер. Сегашното си име площадът получава през 1795 година.

Мен ме очарова с вълшебния фонтан със статуи на осем големи френски града, със загадъчния египетски обелиск, донесен от храм в Луксор, развесели ме с виенското си колело и така ме плени, че при една от късните ни разходки отново отидохме до него, за да го видим и на вечерно осветление.

и зърнахме града отвисоко. Преживяването бе възхитително! И само облеклото от края на 19 век говореше, че седналите в тясното помещение Гюстав Айфел и помощникът му са възрастни фигури, а не живи хора.

При изграждането на кулата през 1889 година във връзка със Световното изложение и за ознаменуване на 100-годишнината от Френската революция, мнозина, включително и Виктор Юго, са смятали, че тя е грозна и скоро ще бъде демонтирана. Великият писател си е позволил да съди творението на неизвестния дотогава скром инженер, не му е липсвало самоочувствие - още приживе парижани са назовавали булевард на името му и авторът на „Парижката Света Богородица“ е подписвал писмата си с думите: „Виктор Юго, на неговата улица.“ Ала и той, пък и другите съдници в това отношение са се оказали лоши пророци, защото въпреки теглото си от 7000 тона, тя и днес се извисява някак въздушна и ефирна, сякаш е от изкусно преплетена метална дантела. И привлича туристите като магнит.

Мариана Николова

Столичните испанци нерядко наричат жителите на Андалусия "цигани", "неистински испанци": дългите векове на арабско владичество тук са оставили "наследство", вследствие на което андалусците са лениви и безбожно пренебрегват правилното кастилско

произношение. Наричат обаче Андалусия и истинската Испания – нали този край е родина на фламенкото, коридата и знаменитото тъмно вино малага! Тук са се родили и творили Мигел Сервантес (1547–1616 г.), Диего Веласкес (1547–1660 г.), Федерико

Гарсия Лорка (1898–1936 г., Пабло Пикасо (1881–1973). Испанска поговорка гласи: "Който не е видял Севиля, той не е видял чудото, а който не е видял Гранада, той не е видял нищо." Обаче, независимо от великолепните старинни андалуски градове, още по-

очарователни са тесните улички на планинските селища на Андалусия. Те помнят и минали сражения с маврите, и приключения на отчаяни разбойници "бандолерос", и тези, които първи върху техните гробове са изпълнявали знойното фламенко...

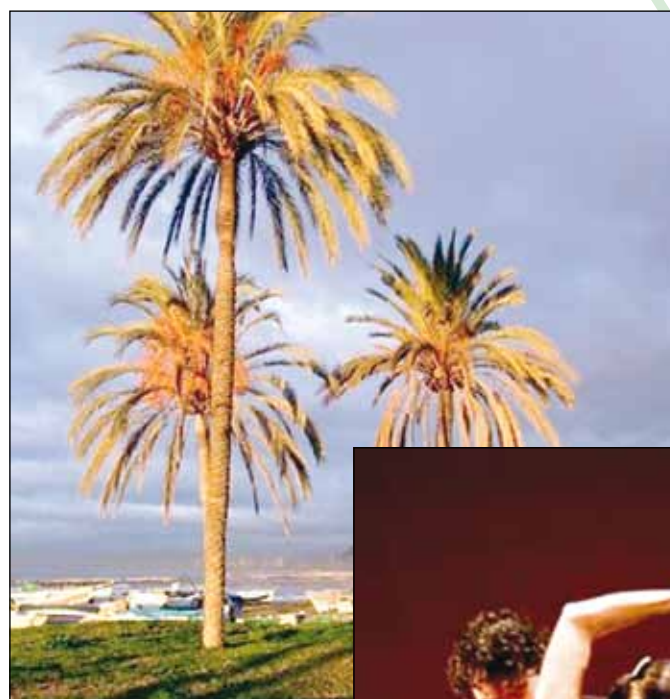
Андалусия е една от най-големите автономни области на Испания, разположена в южната част на Пиренейския полуостров. В нейното крайбрежие, в пролива Гибралтар, се срещат водите на Средиземно море и Атлантическия океан. И тази граница е очевидна: там, където синьото океанско течение се среща със зеленикавата морска вода край бреговете на испанското пристанище Тарифа. Всъщност, от неговото име е произлязла и думата тарифа – тука за пръв път са започнали да взимат парса за престой в пристанището. От Тарифа до мароканския Танжера – е 40 минути на плавателен съд през Гибралтар, от което често се възползват търговците на многочислени лавки (магазинчета), превозващи в Андалусия африкански сувенири. В ясно време от бреговете на Тарифа могат да се видят минаретата на Мароко, прострлял се от другата страна на Гибралтар. От Тарифа също плават съдове до Сеути и Мелия – два испански града на северното крайбрежие на Африка.

вана от арабите и столицата се преместила в Гранада. От този момент Ал Андалусия започнала да се нарича само южната част на Пиренейския полуостров. Обаче трябвало да минат повече от два века, преди тя да премине в ръцете на испанските крале. С превземането на Гранада (1492 г.) реконкистата била завършена. Ислямският период от историята на Испания завършил.

пълзи по ръба на пропастта. Обаче, когато изтерзаните пътници се отскубнат от пушилката и прегръдките на планината и попаднат сред разстланите долу безкрайни зелени поля с маслини и портокалови горички, сред белите селца, а в далечината синее безкрайното море – усещането е безграничен възторг!

Тук всяко градче е "Андалусия в миниатюра". Напри-

този дом от франкистите, без да излиза от своята тайна стая. Вторият музей в Михас е до арената за бой с бикове, посветен на историята на коридата. От времето на арабското нашествие в планините в центъра на града се извисява цитадела. След 15 век от нея остават само руини и на тях сега са построени многобройни ресторанчета с тераси, увити в пищна зеленина.



Истинска малага за „неистинските“ испанци



Тук са живели мюсюлмани

В историята на Андалусия, получила автономия през 1982 г., има немалко войни. От 10 в. пр.н.е. тук живели финикийци, впоследствие покорени от Римската империя. В 5 век на територията на бъдещата Андалусия се появили вандалите, давайки й името – Вандалусия. В 710 г. в Тарифа се населили араби, доплували тук от Северна Африка през Гибралтарския пролив. Те завоювали почти целия Пиренейски полуостров и го нарекли Ал Андалус. Бил създаден емират, столица на който станала Кордова. За града това било време на икономически и културен разцвет. Кордова била третият по големина, след Багдад и Константинопол, град в света. Броят на нейните жители наброявал милион. Традициите на маврите и до днес се усещат в архитектурата и изкуството на Андалусия. Испанските араби в Европа наричали маври. В 1236 г. в хода на испанската реконкиста Кордова била отвою-

Магарешки таксита

По планините и градовете на Андалусия можете да се придвижвате не само с автомобили или автобус, но и на магарешки впряг. (Планините на територията на Южна Испания се наричат Кордилери, Бетика или Андалуски. Те достигат на височина до 3478 м, като най-високата планина е Муласен. В Андалуските планини растат рядко срещаните другаде черен бор и корков дъб.)

Между небето и морето

Магаретата със седла, които едва се разминават по тясната планинска пътека, и нетърпеливият кабайеро, надаващ вик: "Отстрани се!, ви връщат в страната на приказките и легендите. Често обаче ролята на магаретата по раздрънканите пътища изпълняват автомобили, а съвременният кабайеро е седнал зад кормилото на автобус. За това, че испанският водач е действително съдба, ще узнаете, когато по каменистите серпентини се спусне облак и автобусът бавно



мер – Михас. Неговите бели къщи се спускат на ята по зелените хълмове, като облак от пясна върху измрудените вълни на морето. Местните жители избелвали стените на домовете си с вар, спасявайки се от жаркото слънце. Днес белите домове са по-скоро традиция.

Тесните улички на Михас водят към върховете на планината, където направо в скалите е издълбан параклис, увенчан с камбана. Тук можеш да се добереш и на магаре – за желяещите работи "магарешко такси". В градския музей ще ви разкажат за бившия кмет на Михас – Мануеле Кортес, който тридесет години се крил в

Край на разбойници

Ронда – това е старинно чудо, планински град-история, разположен на повече от 744 м н.в. Тук идвал влюбеният в Испания писател Ърнест Хемингвей. Ронда е един от най-старите градове в Европа, знаменит още по времето на Римската империя. В средните векове Ронда станала пристанище на испански разбойници – бандолерос. В града даже е открит музей, в който са изложени експонати от 18-19 век, пресъздаващи бита и обичаите на разбойниче-

Старият мавритански град се намира от другата страна на моста. Тук е разположена една от архитектурните скъпоценности на Ронда, а именно – Дворецът на мавританския крал... Дворецът е обкръжен от градина, от която се открива живописен вид на пролома. Издълбаните в скалата 365 стъпала водят право към реката.

Мюсюлманското минаре "Св. Себастиан", необичайно наречено на християнски светец, е разположено недалече от катедралната черква на града – Храм на Дева Мария. Тя, както и много други християнски черкви на Андалусия, са построени върху мавритански светилища. Редом до нея е най-древната арена за бой с бикове. Именно Ронда се смята за люлка на съвременната испанска корида. Казват, че живеещият в Ронда легендарен тореадор Педро Ромеро (1754-1839) убил през целия си живот повече от 6000 бика.

Селото на крокодилите

Местните говорят, че скоро на Коста дел Сол, Слънчевия бряг на Андалусия, ще се образува най-дългата улица в Европа. И наистина, крайбрежните градчета минават едно в друго без каквато и да е граница. А понякога и не можеш да определиш към кое от тях се числят къщите, изникнали някъде из долината. Всичките тези, плавно преминаващи една в друга улици, наричат урбанизирани райони. Градчетата често имат две части – планинска и крайбрежна. Например – Михас Пуебло и Михас Коста. Тази особеност трябва да се отчита при избор на автобус, доколко това са два твърде различни маршрута.

Център на Слънчевия бряг е град Малага. Заедно с него е разположено старинно ри-

барско селище, днес – курортното градче Коста дел Сол. Друга забележителност е крокодилският развъдник, построен в стил африканско село. Там живеят стотици крокодили, най-големият от които достига 4 метра. До крокодиловите езера се намира още няколко водоема, в които мирно плават костенурки и патици.

Центърът на града е на върха на хълм, на който можеш да се озовеш направо от плажа с лифт или да стигнеш с автобус. Многобройните магазинчета и кафенета на главната улица Сан Мигел са отворени до късно през нощта. В бодегите (винени изби) се предлага истинска малага, която може и се произвежда изключително в самата Малага, никъде другаде по света. В който и да е друг град тя е неистинска. Към виното традиционно подават тапас – разнообразни закуски. Например – чинийки с миди, морски дарове, маслини. Това блюдо "изобретил" крал Филип (1527-1598 г.). На него не му харесвало, че куриерите, изпратени с послания, често стигали до местоназначението с големи излизания. Причината била проста – всички те били "на градус". По онова време испанците нямали традиция да поднасят с виното закуска, та куриерите, нелишавайки се от удоволствието да обърнат някоя и друга чашка, бързо излизали от строя. Наложило се кралят да издаде указ – на тапата, с която е заплушена бутилката, кръмларят да прикача чинийка с горещи-броените вкусоти. Оттогава – та до днес, с който обичай с голямо удоволствие се запознахме и ние – туристите, впуснали се в това прекрасно приключение из древната и романтична Андалусия.

Димитрина Тодорова

"Съвет-
вам млади-
те: тръгвай-
те, докато е
рано. Закърмени
веднъж с дивното
очарование на пла-
нината, тя няма да
ви остави на мира до
края на живота ви. По-
бързайте!"

Димитър Осинин

Димитър
Осинин:

Човек на път, с благословена скитнишка съдба

Животът на Димитър Осинин е едно голямо и дълго пътуване по родната земя. Той пътуваше, за да усети твърдината й под нозете си, да спи под звездите на нейното небе, да го духат ветровете сред зрелите жита или край морето. Пътуваше с отворени очи за красотата на горските дъбрави, на хайдушките сборища, със сетива, готови да вдъхнат уханието на лудо биле, израсло върху повалените от бури буки, да се огледат в езерни води или вслушат в мълчанието на планинското усое. Да се възрадва на морския простор и играта на вълните, или на "Дунав, гердан Дунав", за който се пее в народната песен, открита от Осинин. В тази неспирна жажда да обходи родината си, да обозре красотата й, най-силна се оказа "планинарската стихия" в душата му, която го накара и над 80-годишна възраст (с неколцина приятели на мулета) да премине по билото на Странджа планина, за да стигне до Варна и Златните пясъци. В повечето случаи пеш, да не се изморят натоварените с багаж добичета. Откъде идваше силната му обич към българската планина, белязала дните му до края?

От най-младите учителски години може би, когато баба Господинка будна, природно интелигентна жена от селото, където учителства, му разкрива своята мъдра истина за планината: "Дека ще идеш, сине, дека ще намериш, по-убаво от планината! Планината е весела, полето е тажно. Там и кукувицата кука на мака. А па има едно пиле папуняк, оно така вика,

та да заплачеш. Речено е: Света гора има – свето поле няма!" А може би поклонничеството пред планината е вдъхновено от Вазовите думи: "Който пътува из Стара планина, дължен е, както в един храм, да се въоръжи с вяра в чудесното!" Така или иначе, Димитър Осинин остава пленник на планината за цял живот.

Човек на път, с благословена скитнишка съдба, с благословена скитнишка тояга и с две "привързаности", както ги определя за себе си: към

природата и към народа си, той пътуваше с отворени обятия, не само за хубостта на родната земя, но и за душевното богатство на трудолюбивите и добродетелни хора, за творческия и музикален гений на българския народ, за песните му и простонародната реч, истинска и проникновена. От поклоната му към всичко красиво, българско, се родиха спомени, пътеписи, 12 тома автентични народни песни, събирани като мъниста от наниз – песен след песен. Само това да

беше сторил, е достатъчно да му свалим шапка с дълбоко уважение.

Всъщност народополезното дело на Димитър Осинин

е много по-голямо и обемно. Той е писател, фолклорист, преводач. Житетският му път започва през 1891г. в с. Долна бела речка, минава през

какъв рой от сенки в лунния сребромрак, каква игра при затворени очи!... В душата ти мило заговорват красотата и любов, както вечерно време говори приказката в душата на всеявращащото дете... Тишина. Всеки си мисли сам за себе си. Изворът шурти сребристо, както е сребрист и въздухът. Над нас, високо горе, е царството на Дядо Петър, под нас – заспали долове. Какво се чува! Нищо не се чува – планината спи.... Наострям слух. Оттатък склона идат звуци от клопатарци – ясни, но далечни. Като се вслушаеш – приличат на пешещо сребро. Планината пее с тях. Живее тя в нощта, не спи. Когато заспи слабо и уморено, заживява извечното, песенното и легендарното.

"Аз не се задоволявах само с литературно творчество, но и с културно строителство" - разказва Димитър Осинин в своето животописание. По негово предложение през 1949 г., с решение на Общонародния комитет за честване 100 г. от рождението на Ботев, са поставени 54 камъка - от Козлодуй до подножието на Балкана. И всичко това след извършена огромна работа за очертаване пътя на Ботевата чета – разпитване на живи свидетели, очевидци, съвременници от местното население. Така писателят става инициатор, вдъхновител и организатор на проекта "Алеята на Ботев" с цел Алеята да се превърне в Път на поклонничество пред подвига на Ботев и четниците му. Стара и трайна идея двете големи любови в осмислено изживения живот на Осинин: към гората – майка закрилица, възпята в Каравеловата "Хубава си, моя гора" и към автентичното песенно богатство на българския народ, се сливат в едно значимо начинание.

Осинин крачи по литературните пътища с равната уверена стъпка на планинар. Мъдро и с тънка наблюдателност се вглежда в природните прелести на отечеството, търси и открива живата вода, онази, която връща "моминството на самодивите" в горското кладенче, на хайдушкото бранище, в разказите на обикновените хора от народа. С голяма белетристична дарба, с невероятно изразителен език пише книга след книга пътеписи. От 1952–1978 г. излизат около 14 негови книги, между които: "По хайдушки сборища", "По скали и по орляци", "Каменна приказка", "Земя не нагледна", "Житата пътуват" и др. От тях усещаме свежите пръски на живата самодивска вода, потопява ни опиянението на планинската нощ, чувстваме песента на планината. "Как хубаво е с ясен вик да събудиш спяща вечер планина, да разгониш призраците на теготата! Какъв прилив на чувства,

ДВОЕН ЮБИЛЕЙ

15 години

Туристическо дружество „Здравец” - Връбница

НОЕМИНА МИХОВА -
СЪЗДАТЕЛ И
СЕКРЕТАР,
НА 2 ПО 40

Тържествената зала на 140-о СОУ се оказа малка да побере участниците в програмата и гостите на ТД "Здравец" - Връбница. Тук ни събра двойният празник - 15 години от създаването на дружеството и 80-годишнината на неговата създателка и секретар - Ноемина (Ема) Михова.

Много са инициативите на дружеството през годините под ръководството на неуморната Ема: прекрасните мигове, преживени по време на песенния събор "Балканът пее" край Черепишкия манастир, който вече 10 пъти събира хорове, състави и групи, изпълняващи туристически и патриотични песни; трите прекрасни

празника, свързани с инициативата "Мис Пролет", край манастира "Балша"; конкурсът "Мис и Мистър Златна есен" под надслов "Да съхраним българското в българина", проведен в Пещерен дом "Карлуково"; х. "Орлите,;" празникът на

билката... Многобройните излети, походи, рецитали ще оставят най-свидни спомени в сърцата на всички участници - деца, ученици, ветерани...

Това даде възможност за приятелство с множество дружества от страната.

И неслучайно дойдоха за поздравления и участваха в тържествената програма съмишленици от Дома на туриста "Васил Апостолов" - Перник, от Червен бряг, Горна Оряховица, столични дружества, 140-о СОУ, 74-о СОУ, БЧК и др.

За активната туристическа дейност и 80-годишнината Ноемина Михова бе наградена от ръководството на БТС с най-високото отличие – медал "Алеко Константинов", а дружеството получи поздравителен адрес и специалния плакет на Съюза.

Зорница Радонова





Няма по-голям творец и вдъхновител от Природата! Всичко, което се е родило, описано от нейната непреходна хубост, е безсмъртно. Може би в това е тайната за дълголетието на туристическата песен. Плод на безсмъртния романтичен гений, роден от интимния контакт с природата, възникнала самодейно и спонтанно, тя съпътства още от началото организираното туристическо движение у нас.

Изкристализирала от искрено и чисто родолюбие, българската туристическа песен тръгва близка до песенния ни фолклор, но бързо става ярък израз на мислите и чувствата на нашите туристи. Сближава хората, зове и вълнува. Извървяла своя дълъг път от "Балкани, дигайте се в небесата" на Кирил Христов и Иван Константинов, до "Българийо моя" и "Прекрасна си, мила Родино" на Стефан Станчев, Филип Аврамов и Игнат Игнатов, родната туристическа песен непрекъснато се облагородява и обогатява, литва с крилата на пойна птичка. Нейното истинско песенно царство настъпва с появата на хор "Планинска песен". Днес той бележи своя половинвековен юбилей!... Създаден по идея на маестро Филип Аврамов в пролетта на 1959 г., на своя празник хорът-майка и неговите последователи отчитат с гордост резултатите от своето творческо дело. Днес мрежата от туристически хорове, създадени по подобие на "Планинска песен", обхваща цялата страна. Хористите, които увековечават родената от горския шепот, слънчевите поляни и гордите върхове песен, наброяват повече от 3000. Знаменитата първа "Планинска песен" е хорът-майка. Който има и своя всепризнат баща -

🎵 **незабравимият Филип Аврамов**

Стореното с любов и талант не умира. Жив е с музиката и идеята си незабравимият Филип Аврамов. Когато се родил, Пирин останал в очите му, а в душата му зазвучала песен. Тръгнал от Градево, минал през Горна Джумая и стигнал в София, за да създаде делото на своя живот - хор "Планинска песен". Без предшественик, без аналог в българския музикален живот.

"... То като че ли генът ми е такъв - четирима братя сме и четиримата пеем и свирим. Майка ми беше чудесна жена и знаеше много песни, а баща ми два чувала дървени въглища е продал да си купи хармоничка. Викаха му Хармониста. Седанка не е минала без него... Като че ли съм музикален бацилоносител. Жената е певица, балдзата - също. Единственият ми син завърши Консерваторията и сега пее в операта в Женева..." - казва приживе маестро в интервю по повод 35-ата годишнина на хор "Планинска песен". И неслучайно и днес усмихнатите му светли очи озаряват пътя на съмишлениците, голямото му сърце живее в спомените и песните. И ни кара да се замислим - достойни ли сме...

Още приживе неговата мечта била да се изгради голям ансамбъл, към основния хор да има детски, младежки и ветерански състав. Всички под шапката и подпомагани от субсидията на БТС. И почти постигнал целта си. Тези, които са имали честта да общуват с него, го определят като човека - сърце, музика и талант. Всъщност той е нещо много повече. Човек-явление! Създава туристически хорови състави в почти 70 туристически дружества в страната. Едновременно е и ди-

ригент, и музикален педагог, и композитор на туристическите песни. Песни, които ловят за сърцето и душата, защото са искрени и мелодични, жизнерадостни и патриотични...

Тук е мястото да споменем и част от дългия три страници списък с наградите на Филип Аврамов, спечелени благодарение проявите на създадения от него хор. Между тях са Народен орден на труда - златен (1969 г.), Народен орден на труда - златен (1979 г.), "Червено знаме на труда", "Заслужил артист", орден "1300 г. България", орден "Кирил и Методий", - I степен... Маестро е избран за почетен гражданин на София, Инглющад (ГФР) и Дрезден (ГДР) приживе и Благоевград (посмъртно). Става и Герой на социалистическия труд на Германия. Има всички престижни награди на БТС...

Българската туристическа песен празнува половинвековен юбилей. Два грандиозни концерта - в зала „България“ и в зала № 1 на НДК в столицата, доказаха на вдъхновената публика, че наследниците помнят и зачитат традицията на основателите и сътвореното ще просъществува...

Обичаният от всички създател на хора не доживява дори до неговата 40-годишнина. Но той е жив в сърцата и присъства и днес, на неговия половинвековен юбилей. Широко скроената му личност се сети да остави и още една следа след себе си. Това е една

🎵 **пееща хижа**

През зимата на 1963 г. четирима белотаджии удрят картите до зачервената печка на х. "Боерица". Още по-зачервени и възбудени са лицата им. Главните "противници" са Филип Аврамов и тогавашният софийски кмет - Георги Петков. Важно е как ще свърши играта, защото облогът е сериозен - маестро играе в името на една бъдеща хижа за хористите. И успява! Кметът е победен и удържа на думата си - още на другия ден мястото за хижата на Витоша е определено. Проектант е планинарят арх. Константин Масларски, а техници - Петър Николов и Емил Коцев. Оттук нататък няма спирачки. Кой ли не е поставил своята тухла в строежа, колективно дело на много хористи и туристи. Маестро участва лично, редом с всички. Така за няколко години израства една от най-красивите хижи на Витоша. Тя има 34 места за нощувка, разположени в стаи с по 4, 5, 6 и 8 легла, кухня, столчета и малък бюфет. Ако благоустроеният амфитеатрален терен пред нея можеше да говори, то разкажете щяха да са по-интересни от написаните тук редове.

Само сърцата на живите участници днес пазят невероятните спомени от концертите, които, кога планирани, кога спонтанни, са били изнасяни с особена почит тук. Самата хижа е увековечила завинаги името на хора - х. "Планинска песен"! Намира се в м. Боерица на 1695 м н.в. Завършена е през 1970 година. Тук, в скалата, завинаги е увековечен паметникът на Маестро. Всяко лято, през будните вечери, изпълнени с планински песни, някой се сеща и вдига наздравица за инициативността...

🎵 **Живи са песните и традициите на първите**

Въпреки че скоро след кончината на маестро хорът се разделя на две, тази поло-

винвековна традиция не загина дори през годините на преход. Днес, както вече е известно на всички, двата хора - "Планинска песен" и "Планинска песен - Филип Аврамов", не си пречат, заедно и по своему са верни на заветите на първосъздателите. И въпреки всички превратности и опасения, и днес хористите, които се познават, остават приятели и продължават да бъдат и туристи. Сред тях има ядро от активни планинари, които осъществяват редовно походи в нашите планини. А нашата туристическа песен звучи дори в далечна Антарктида, пренесена там от геолога Никола Кръстев, участник в българската експедиция на проф. Пимпирев...

🎵 **И чужденците се прекланят пред таланта на диригента**

Още на третата година от съществуването си хор "Планинска песен" е вече в чужбина. На концерт в Румъния младият хор получава първите си международни овации. Придобил самочувствие, поема на турне в Македония - Скопие, Охрид, Струга, Битоля. В Крушево, най-високия град на Балканите, край лагерния огън, хорът през сълзи пее родни песни заедно с тамошните българи.

В пещерата Постоянна яма в Словения, на фестивал заедно с чехи, италианци, югославяни, нашите хористи от "Планинска песен" са отново център на вниманието. В изпълнението на "Ехо" от Орландо ди Ласо вместо втори хор се използва естественото ехо в пещерата. Това довежда публиката до екстаз. Признали майсторството, всички се прекланят пред голямото хорово постижение. Възрастен италианец става и целува ръката на маестро Филип Аврамов. В ония години на овации и успех остават незабравими и турнетата в бившия Съветски съюз - Москва, Ленинград, дори градчето на космонавтите. През славните години на радости и големи международни успехи салоните в Гърция също пращат препълнени; славата на българския хор се чува и във Верия, в Навуса, в Едеса...

Приятелството с хора на немските алпинисти "Курт Шлосер" от Дрезден отвежда българските певци 13 пъти в Германия. В Берлин, Дрезден и Лайпциг посрещането е изключително. Три месеца преди концертите билетите са продадени. Но най-важното е, че у нас по цялата страна започват да никнат като гъби последователи. Богатата концертна дейност поставя "Планинска песен" на първо място сред българските самодейни колективи. Призват го за най-активен в републиката. Става носител на ордените "Кирил и Методий" - I степен и "Народен орден на труда", както и на поредица други престижни призове и награди. Появява се и младежки състав. С особена радост още в първите големи концерти се приема и Групата на

🎵 **йодлерите**

Това са "галениците" на хора. Йодлерът е средноевропейска фолклорна традиция, стил на пеене, характерен за алпийските жители.

Изключително удоволствие е да се слушат, но никак не е леко изпълнението им. Преди 1959 г. у нас тези песни се изпълняват от компания пеещи планинари. След създаването на хора йодлерите стават атрактивната част на всеки концерт, събират очите дори на най-взискателната публика. До мига, в който са обвинени, че пропагандират "загиващата западна култура". Но феновете на алпийския планинарски стил не се предават - започват сами да пишат текстовете и мелодиите си. Така се раждат любимите на толкова туристи днес: "Песен за Рила", "Приятели на планината", "Планински зов" и др. на Митко Гочев; "Тодорин връх", "Планински цар", "Кременски езера", "Белоснежен еделвайс" и др. на Богдана Стефанова. Текстовете пишат и Елисавета Аврамова, Райчо Ангелов, Борислав Божу-

рин, Гроздан Минчев и др. Самостоятелно и с "Планинска песен" йодлерите обикалят България и половината свят, изнасят стотици концерти с огромен успех. Радват ни и днес...

🎵 **Към делото се присъединяват много творци**

След смъртта на Филип Аврамов на неговото място се сменят няколко диригенти. Всеки от тях допринася да се опази традицията и идеята. Своя половинвековен юбилей и двата хора срещат с богата и разнообразна концертна дейност. Главен форум за техните изяви е песенният празник "Песните на България", проведен ежегодно вече 20 години. Забележителни са празниците в Сопот - 2000 г., в Перущица - 2001 г., по случай 125 г. от Априлското въстание; 2002 г. в Горна Оряховица по случай 125 г. от Руско-турската освободителна война; 2003 г. в Стара Загора (XV национален песенен празник); 2004 г. в Габрово (XVI празник), 2005 г. в Тетевен (XVII песенен празник); 2006 във Велико Търново (XVIII празник), в Тетевен 2007 г. (XIX празник) и 2008 г. в Стара Загора (XX празник).

Други изяви от голям мащаб са фестивалите на Международната туристическа песен, републиканските фестивали в Самоков под надслов "Бялата порта на Рила", коледните и великденските концерти в зала "България" и в други салони. И т. н.

Половин век след началото изявиите не стихват. Тръгнала с любов, талант и неочаквано голям успех у нас и в чужбина, българската туристическа песен радва сърцата и днес. Наистина, поради много обстоятелства, свързани с тежките години на промени и преход, все още не сме достигнали върховете на шумните вътрешни и международни прояви някога, но това, което правят и създават двата хора днес, им прави чест. И е повод за истинска гордост. Високият професионализъм личи във всяка проява, патриотизмът и изконната принадлежност към идеите на туристическото движение са в основата им. Мястото на туристическата песен у нас ще бъде винаги на пиедестала, на който я поставиха създателите... Да ни е честит юбилей!

**Страницата подготви:
Емилия Бахарова**

В Осоговска планина – меки форми, хубави дъбрави

Осоговската планина е разположена на държавната ни граница с Република Македония и Република Сърбия. На територията на България планината обхваща 996 кв. Км площ. Най-високият връх на планината – Руен (2251 м н.в.), се намира на територията на България. Следващият по височина връх е Царев връх (2085 м н.в.) и е на територията на Р Македония.

Осогово е най-северно разположената планина от Осоговско-Беласишката планинска група,

както и най-високата планина от тази редица. Северните ѝ склонове се спускат към Каменишката и Кюстендилската котловина.

Тя е характерна с меките си форми, хубавите си дъбови, букови и обширни иглолистни гори, обширни поляни, тревисти била и върхове. Районът е богат на дивеч: сърна, дива свиня, вълк, реките са богати с планинска пъстърва, което предразполага за развитието на различни видове туризъм.

Топлото облекло е на първо място по необходимост за всеки турист и планинар

Уважаеми читатели на вестник "Ехо", драги туристи, колеги, БТС има десетки хиляди организирани членове, които бродят в планините на България.

Ръководството на БТС, след проведени разисквания с туристическите дружества по места, подема инициативата всички негови членове, които отдавна носят идеята на Алеко в сърцата си, да покажат своята принадлежност към БТС и организираното туристическо движение чрез специално поръчани дрехи за планина, които с гордост да носят при преходите си из красивата ни Родина.

Възползвайки се от опита на сходни планинарски организации в Австрия, Германия, Чехия и др., а също така, изхождайки от традициите на туристическото движение в България, ви предлагаме производството на наша българска фирма, която е утвърдена и на

международния пазар.

На първо време, можем да започнем с поръчка на универсалните дамски и мъжки суитчери, окомплектовани с тениска, при следните цени и условия:

Дамски суитчер – шал-яка с бродерия "Еделвайс" – 15,00 лв./бр. **Мъжки суитчер** – шал-яка с бродерия "Еделвайс" и допълнителен външен джоб – 18,00 лв./бр.

Тениска, черна, с печат знакът на БТС – 4,00 лв./бр.

Всички цени са с включен ДДС.

Договорените цени са на база голямата заявка, която организира ръководството на БТС с цел поевтиняване на облеклото.

Заявките за закупуване на екипировката става във всяко туристическо дружество, член на БТС, като се посочи съответният размер и бройка, също и имената на лицата, направили заявката.

Хотел „Трите буки“

Намира се в североизточните дялове на Осоговската планина, в едноименната местност на 1550 м н. в.

Сега е комплекс от бунгала и тризвезден хотел „Три буки“. Представлява триетажна сграда с капацитет 65 места в стаи с 1, 2 и 3 легла и 2 апартамента със собствени санитарни възли и бани, телевизор, телефон, сателит. Сградата е водоснабдена, електрифицирана и с локално парно отопление. Разполага и с 9 бунгала с по 3 легла с обща баня и тоалетна и туристическа столова. През летния сезон на разположение на гостите са тенис кортове и басейн. Пред сградата е оформен паркинг, до който води ас-



фалтирано шосе от гр. Кюстендил. Разполага с фитнес, игрища за плажен волейбол и футбол, тенис корт, ски писта и ски гардероб.

Съседни туристически обекти: вр. Черни връх – 1.30 ч., вр. Кюнек – 1.30 ч., м. Мандрата – 0.15 ч., вр. Руен – 3.30 ч., с. Гюешево – 6 ч. (през вр. Руен), х. „Осогово“ – 0.30 ч. (2 км), х. „Иглика“ –

2 ч. (хижата е в ремонт и не приема туристи).

Изходно място: гр. Кюстендил – 20 км (4 ч.) по асфалтирано шосе през с. Богослов.

Стопанин: ТД „Осогово“, гр. Кюстендил, тел. 078/52-21-54, мобилен: 0896 688 451. Хижата тел. 078/52-23-32.



Заслон „Шапка“

Разположен е на 2108 м н. в. под едноименния връх. Той е открит през 2007 г. Представлява едноетажна масивна постройка, бивша гранична застава, състояща се от две стаи. Оборудвана е с най-необходимото обзавеждане – маси, пейки, нарове. Не е електрифицирана, няма вода, няма печки. Може да се ползва само през летния сезон за предпазване от внезапните гърмотевични бури, които се случват често в този район. През зимата заслонът не се ползва, защото



е труднодостъпен и местността е лавиноопасна. Той е един от веригата заслони, осигуряващи безопасността на туристите по маршрута х. „Осогово“ – вр. Руен

заслон Превала – 1.20 ч., вр. Руен – 0.40 ч.

Изходно място:

х. „Осогово“,

Стопанин: ТД „Осогово“, гр. Кюстендил, тел. 078/52-21-54, мобилен: 0896 688 451.

Хижа „Осогово“

Намира се в местността Плавилото, в подножието на връх Кюнек на 1640 м н. в. Представлява масивна двуетажна сграда с общ капацитет 37 места в стаи с 2, 3 и 4 легла със собствени санитарни възли и бани. Хижа е водоснабдена, електрифицирана и с локално парно отопление. Разполага с туристическа столова, ресторант, кафе-аперитив, храна – целогодишно, собствен охраняем паркинг. В района има ски писта, съоръжена с влек. До хижа води асфалтирано шосе от



град Кюстендил.

Съседни туристически обекти: вр. Кюнек – 1.00 часа, вр. Руен – 3.30 ч., х. „Трите буки“ – 2 км, х. „Иглика“ – 6 км.

Изходно място: гр. Кюстендил – 17 км по ас-

фалтирано шосе през с. Богослов.

Стопанин: ТД „Осогово“, гр. Кюстендил, тел. 078/52-21-54, мобилен: 0896 688 451. Хижа тел.: 0888/227968, мобилен: 0896 688 484.

Заслон „Руен“

До вр. Руен се намира заслонът на 2251 м н. в. Той представлява спретната масивна постройка (бивша гранична застава) с две стаи с печки, маси и пейки. Не е електрифициран. На 50 метра югоизточно от заслона има малък извор. Може да се ползва само през летния сезон за предпазване от бури, които се случват често в този район. През зимата заслонът не се ползва, защото е труднодостъпен. Той е един от веригата заслони, осигуряващи



безопасността на туристите по маршрута х. „Осогово“ – вр. Руен.

Съседни туристически обекти: х. „Осогово“ – 3 ч., заслон Превала – 1.20 ч., заслон Шапка – 0.30 ч.

Изходно място: х. „Осогово“.

Стопанин: ТД „Осогово“, гр. Кюстендил, тел. 078/52-21-54, мобилен: 0896 688 451.

Заслон „Превала“

Той е разположен на 1852 м н. в. на пътеката от х. „Осогово“ на пътя за вр. Руен, на превала на главното било на Осогово. Представлява масивна едноетажна сграда, оборудван е с печка на дърва, медицински шкаф, пейки и маса. Открита е през 2007 г. Не е електрифициран, на 100 м по маркирана пътека има чешма с подходящо оформен кът за отдих. До заслона има навес с пейки



и барбекю.

Съседни туристически обекти: х. „Осогово“ – 1.30 ч., заслон Шапка – 1.20 ч.

Изходно място: х. „Осо-

гово“,

Стопанин: ТД „Осогово“, гр. Кюстендил, тел. 078/52-21-54, мобилен: 0896 688 451.

По-подробна информация от всякакъв характер за хижите, условията в тях, съседни маршрути, резервации, цени на услугите и др. може да получите на телефоните на съответното туристическо дружество – стопанин на обекта, и от инфоцентъра на БТС в гр. София на телефони: 02/980-12-85, GSM: 08966 8319 и 08966 8320, както и от сайта на БТС, посочен в издателското каре на в. „Ехо“.

Васил Костов, експерт

Великден

Великден, или както го наричат Пасха (от староеврейски - означаващ "преминаване"), е празник, който води началото си още от древността - скитащите номадски, семитски и тракийски племена го празнували, радвайки се на пролетта, на събуждането на природата и живота. С възникване на християнството празникът се свързва с възкръсването на Исус Христос и затова отначало честването му при евреи и християни съвпада по време. През 325 г. на Никейския събор е взето решение Великден да се празнува на първата неделя след пролетното пълнолуние. Затова и досега празникът няма определена дата в календара. Великден (Възкресение Христово, Пасха) е денят, в който християните празнуват възкресението на своя Господ Исус Христос. Подготовката за честването започва в седмицата преди Великден, наричана Страстна седмица. Празнува се три дни. Вечерта преди полунощ в събота се отслужва тържествено богослужение, като точно в полунощ свещеникът обявява Възкресението с думите "Христос Воскресе,.. При обявяването на Възкресението свещеникът изнася запалена свещ, от която всички

за пречистване от греховете човешки

присъстващи палят своите свещи, които носят по домовете си. Това е денят, в който всеки може да се пречисти от греховете си и да си даде равностметка за добрите и лошите дела, които е направил. Според поверието "божият"

пламък трябва да се занесе в дома на всеки, за да огрее семейното ложе и да пази къщата от злини. Ако човек е бил грешен, свещта му загасва, ако пък душата му е чиста, той успява да запази свещения пламък до дома си и да внесе божията надежда и закрила в него.

Великденското яйце – символ на възкресението Божие

Обредният характер на обичая с боядисването на яйца е свързан с народната представа за яйцето

като оплодителен символ, цикличността и възраждането на природата. През средните векове яйцето е символизиращо четирите елемента на мирозданието: черупката олицетворявала земята, мембраната е въздухът, белтъкът – водата, а жълтъкът – огънят. В митологията и в бита животът и смъртта са винаги свързани, затова яйцето станало символ не само на живота, но и на смъртта. В музея на народния бит в Базел (Швейцария) се пази костюмът на Смъртта, обичан с гирлянди от яйчени черупки. А в един от музеите на Милано има картина на Пиеро Франческа от 1472 г. - Дева Мария с младенца, над които висят яйца – символ на смъртта и вечния живот и на надеждата, докато свят светува. Традиционната представа за великденските яйца винаги се свързва както с обредното им предназначение, така и с тяхната украса. Приготвяните яйца са два вида: боядисани в един тон, най-често в червено, и яйца с някакъв рисункъ върху тях. В традиционната великденска обредност червените яйца имат две основни функции: предпазна и стимулираща. Представата за червения цвят като защита срещу всякакви злини се пренася и върху яйцето. Затова то се използва като предпазно средство против градушка, злини и болести. Повсеместно позната е практиката да се натриват бузите на децата с първото червено яйце за здраве. Червените яйца се слагат и върху обредните хлябове, предназначени за кума. Типични

великденски практики са захранване на животните с черупките от великденските яйца, заравяне на червено яйце в нивите или под прага на къщата. С това се цели предпазване на нивите и домашните от злини и болести и продуциране на здраве и плодородие. Всички се чукат с боядисаните яйца. Чието излезе най-силно, той ще е най-здрав през годината.

Великденският хляб – символ на плътта Христова

Великденският хляб е вторият основен символ за този ден. Той никога не се реже, а се разчупва от най-възрастния в дома на толкова парчета, колкото са хората в семейството, като задължително се оставя по къшей хляб за къщата и за Бога. Тази традиция се свързва с поверието за благодат и здраве за цялата фамилия. Докато раздава хляба, най-старата жена в семейството благославя всичките му членове, като се моли за опрощаване на греховете им.

Великденска трапеза – семеен уют и сплотеност

Трапезата е отрупана с вкусни ястия и сладкиши. На този празник у нас се яде агнешко месо. То се свързва с Христовата смърт, тъй като в деня на Възкресението в жертва е принесено агне. Великден е един от най-големите семейни празници, който събира всички членове от семейството на празничната трапеза.



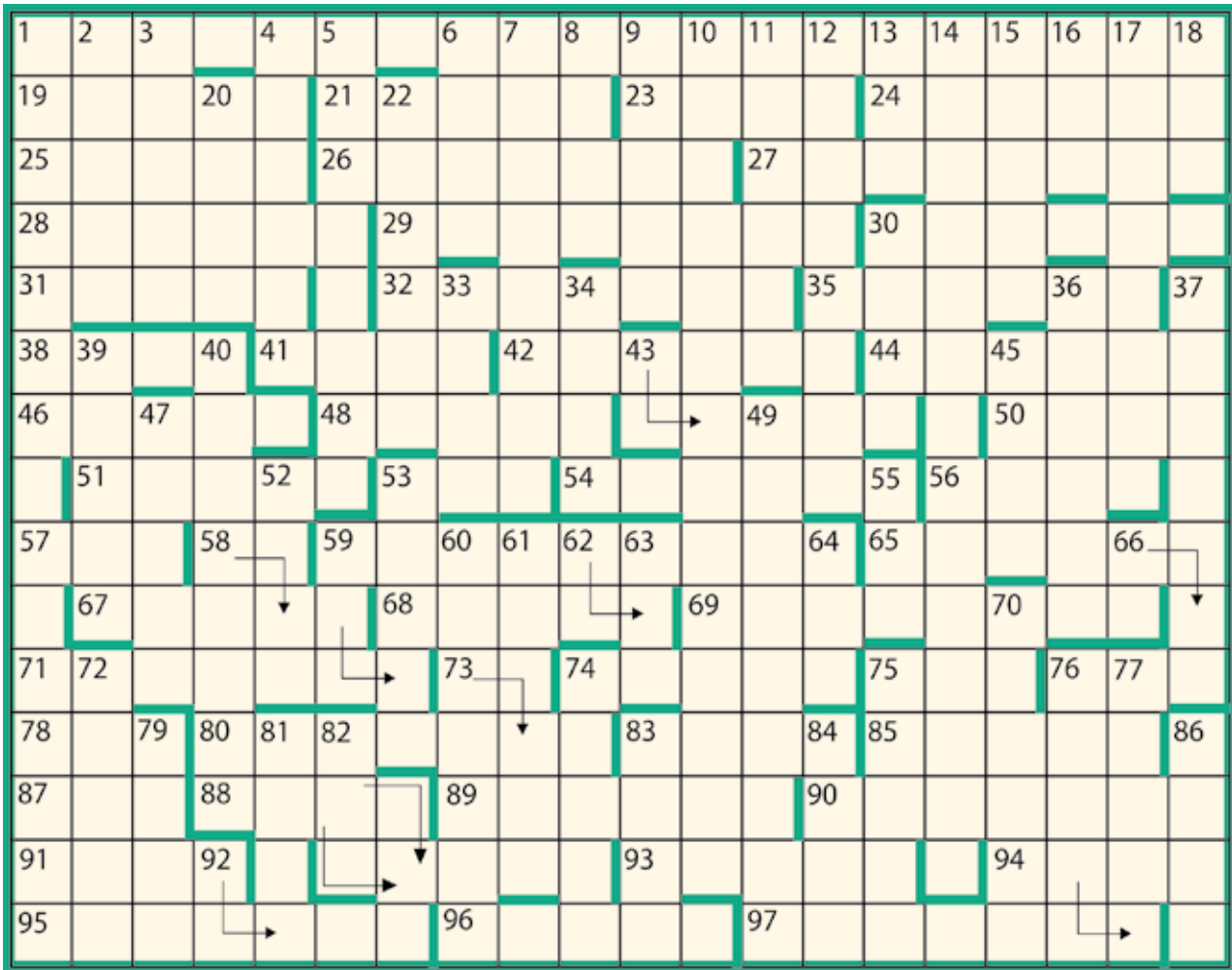
КРЪСТОСЛОВИЦА

ВОДОРАВНО: 1. Имената на наш алпинист (1934-1984), покорил Евреест без кислородна маска, загинал при спускането от върха. 19. Сандък за снаряди. 21. Наша тренировка по художествена гимнастика. 23. Писец. 24. Модели, шаблони. 25. Висша форма на съвършенство. 26. Повишено внимание. 27. Френски поет (1888-1918) – "Алкохоли". 28. Наш град. 29. Село в Плевенско. 30. Изгъннал край на железопътното копело, предпазващо го от излизане извън релсите. 31. Очертана надлъжна ос на новостроящ път. 32. Град в Турция. 35. Мексиканска кактусова ракия. 38. Славянското име на град Провадия. 41. Гимнастическа тежест. 42. Маслодайно растение. 44. Народното име на съзвездие Голяма мечка. 46. Индийски фокусник. 48. Държава в Европа. 50. Хигиенно-профилактична вода за уста на билкова основа. 51. Разказ от Васил Попов. 53. Багра, краска. 54. Наш футболит - национал (1938-1971). 56. Родният град на Карл Маркс. 57. Град във Франция. 58. Френски киноартист – "Смъртта на един негодник". 59. Квартал на София. 65. Отровно вещество в гъбите мухоморки. 67. Река в Грузия. 68. Заплащания за ползване на квартири и други. 69. Проход в Стара планина на пътя от София за Берковица. 71. Грузинска трудова песен. 73. Вид костурова риба. 74. Национален музей в Мадрид. 75. Вулкан на остров Минданао – Филипините. 76. Град във Франция, център на ежегоден филмов фестивал. 78. Лице, образ. 80. Соли на лимонвата киселина. 83. Едно от осезанията. 85. Планинско нанадолнище. 87. Румънски футболен отбор. 88. Лекарство при кожни заболявания-унгвент. 89. Унгарски композитор (1881-1945) – "Замъкът на херцога Синята брада". 90. Френски биолог и паразитолог, нобелист (1845-1922). 91. Неомъжена девойка. 93. Творец, създател. 94. Наша планина. 95. Столицата на Белгия. 96. Френски футболен отбор от едноименен град. 97. Най-пълноводната река в Мيانмар.

ОТВЕЧНО: 1. Имената на испански мореплавател (1451-1506), открил Америка. 2. Радиолокатор. 3. Град в Япония, остров Ханшу. 4. Средната и най-дълбока линия на река. 5. Метеоритен поток от съзвездие Орион. 6. Спиране на решение. 7. Песен от Франц Шуберт. 8.

Древна японска столица. 9. Музикално-сценична творба. 10. Имената на наш шахматист, экс световен шампион. 11. Наш град. 12. Наша живописна река. 13. Зрителен орган. 14. Филмиран роман на Василий Ажаев. 15. Доказателство за невинност. 16. Английски шахматист. 17. Киномеханик. 18. Дълбоко място в река. 20. Държава в Азия. 22. Столицата на Турция. 30. Голям поток. 33. Песен на Богдана Карадочева. 34. Малка кожена лодка с покрив у северните народи. 36. Героиня на А. С. Пушкин от "Евгений Онегин". 37. Един от хълмовете на Рим. 39. Австрийски футболен отбор. 40. Наш град в област Монтана, килимарски център. 43. Държава в Средна Америка. 45. Героиня на Константин Илиев от писесата "Нирвана". 47. Герой на Руджеро Леонкавало от операта "Паячо". 49. Мостови съоръжения за поддържане на водопроводи в открити канали или тръби над реки и други. 52. Ездитни животни. 53. Кладенец, геран. 55. Строителен материал. 59. Изсипване, херния. 60. Ударен музикален инструмент. 61. Електроспротивителна сплав за напрева на електрически нагреватели. 62. Псевдоним на Екатерина Каравелова. 63. Град в Германия. 64. Псевдоним на Пелин Велков. 66. Приток на Дунав. 70. Остро инфекциозно епидемично заболяване. 72. Оратор, вития. 74. Наша планина от алпийски тип, в която единствено се среща еделвайс. 75. Тракийска крепост в Родопите. 76. Борби с бикове. 77. Летопис. 79. Френски писател, нобелист (1913-1960) – "Чумата". 81. Свещена египетска птица от рода на щъркелите. 82. Италиански кинорежисьори-братя – "Хаос". 83. Герой на Хенрик Сенкевич от едноименен роман. 84. Химически елемент – задушлив газ. 86. Герой, хлавец. 92. Скок във фигурното пързаляне.

Живко ДАНДАНОВ



ОТВЕЧНО: 1. Христосфор Колумб. 2. Радар. 3. Икеда. 4. Талвер. 5. Ориноиди. 6. Вето. 7. "Аве Мария". 8. Нара. 9. Опера. 10. Беселин топаров. 11. Плавач. 12. Ропотамо. 13. Омар. 14. "Далеко от Москва". 15. Алпин. 16. Нян. 17. Лавец. 18. Вир. 19. Лавец. 20. Лавец. 21. Лавец. 22. Лавец. 23. Лавец. 24. Лавец. 25. Лавец. 26. Лавец. 27. Лавец. 28. Лавец. 29. Лавец. 30. Лавец. 31. Лавец. 32. Лавец. 33. Лавец. 34. Лавец. 35. Лавец. 36. Лавец. 37. Лавец. 38. Лавец. 39. Лавец. 40. Лавец. 41. Лавец. 42. Лавец. 43. Лавец. 44. Лавец. 45. Лавец. 46. Лавец. 47. Лавец. 48. Лавец. 49. Лавец. 50. Лавец. 51. Лавец. 52. Лавец. 53. Лавец. 54. Лавец. 55. Лавец. 56. Лавец. 57. Лавец. 58. Лавец. 59. Лавец. 60. Лавец. 61. Лавец. 62. Лавец. 63. Лавец. 64. Лавец. 65. Лавец. 66. Лавец. 67. Лавец. 68. Лавец. 69. Лавец. 70. Лавец. 71. Лавец. 72. Лавец. 73. Лавец. 74. Лавец. 75. Лавец. 76. Лавец. 77. Лавец. 78. Лавец. 79. Лавец. 80. Лавец. 81. Лавец. 82. Лавец. 83. Лавец. 84. Лавец. 85. Лавец. 86. Лавец. 87. Лавец. 88. Лавец. 89. Лавец. 90. Лавец. 91. Лавец. 92. Лавец. 93. Лавец. 94. Лавец. 95. Лавец. 96. Лавец. 97. Лавец.

95. Брюксел. 96. "Нанси". 97. Мравадиди. 98. Брюксел. 99. Лавец. 100. Лавец. 101. Лавец. 102. Лавец. 103. Лавец. 104. Лавец. 105. Лавец. 106. Лавец. 107. Лавец. 108. Лавец. 109. Лавец. 110. Лавец. 111. Лавец. 112. Лавец. 113. Лавец. 114. Лавец. 115. Лавец. 116. Лавец. 117. Лавец. 118. Лавец. 119. Лавец. 120. Лавец. 121. Лавец. 122. Лавец. 123. Лавец. 124. Лавец. 125. Лавец. 126. Лавец. 127. Лавец. 128. Лавец. 129. Лавец. 130. Лавец. 131. Лавец. 132. Лавец. 133. Лавец. 134. Лавец. 135. Лавец. 136. Лавец. 137. Лавец. 138. Лавец. 139. Лавец. 140. Лавец. 141. Лавец. 142. Лавец. 143. Лавец. 144. Лавец. 145. Лавец. 146. Лавец. 147. Лавец. 148. Лавец. 149. Лавец. 150. Лавец. 151. Лавец. 152. Лавец. 153. Лавец. 154. Лавец. 155. Лавец. 156. Лавец. 157. Лавец. 158. Лавец. 159. Лавец. 160. Лавец. 161. Лавец. 162. Лавец. 163. Лавец. 164. Лавец. 165. Лавец. 166. Лавец. 167. Лавец. 168. Лавец. 169. Лавец. 170. Лавец. 171. Лавец. 172. Лавец. 173. Лавец. 174. Лавец. 175. Лавец. 176. Лавец. 177. Лавец. 178. Лавец. 179. Лавец. 180. Лавец. 181. Лавец. 182. Лавец. 183. Лавец. 184. Лавец. 185. Лавец. 186. Лавец. 187. Лавец. 188. Лавец. 189. Лавец. 190. Лавец. 191. Лавец. 192. Лавец. 193. Лавец. 194. Лавец. 195. Лавец. 196. Лавец. 197. Лавец. 198. Лавец. 199. Лавец. 200. Лавец.

В САЙТА НА БТС - www.btsbg.org

можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на БТС и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на БТС.



Планинска спасителна служба

www.pss.bglink.net

При нещастен случай дежурни телефони:
GSM:088 1470, 02 963 2000, Мобифон:048/1843
За справки или съвети: 088 1471



Издава: Издателска къща "Ехо" ЕООД

Адрес на редакцията:
1000 София, бул. "Васил Левски" № 75, ет. 5, ст. 525
Тел:02/ 93 00 680; Факс: 02/986 22 55; ISSN-0205-0943
e-mail: eho@btsbg.org; www.btsbg.org

Срокът за приемане на материали е до 20 число на съответния месец

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: Нина Мишкова, Емилия Бахарова – редактор и зав. реклама
РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: Милен Вълков – председател на СБЖ и член на СЕМ; Ясен Антов – бивш гл. редактор на в. "Ехо"; проф. д-р Витан Влахов – председател на УС на ПСС; инж. Иван Петров – председател на Българската асоциация по картография; доц. Сандю Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; Георги Кърпачев – председател на Републиканската комисия по маркировка при БТС, Кънчо Долапчиев – НСА, катедра ТАОС;
Графично оформление и предпечат: Милен Алексиев
Печат: "Илинден - 2000" ООД

Сред красотата на Ширин



Уважаеми читатели,
Време е да помислим заедно за лятната ваканция. На планина или на море, а може би в чужбина. Предпочитанията предоставяме на вас. А ние ще ви дадем възможност да избирате, като ви предоставим нашите предложения. От този брой ще започне представянето на нашите програми за екскурзионно летуване, почивки и екскурзии в страната и в чужбина. Ще започнем с маршрути в Пирин планина.

1. ПИРИН – маршрут 10 Изходен пункт – София или Банско - шестдневен

Първи-втори ден: х. Бъндерица или х. Вихрен (2 нощувки) - изкачване на вр. Вихрен по желание, преход до Бъндеришките езера; трети ден: изкачване на вр. Тодорка, слизане на Василяшките езера и нощувка на х. Дамяница; четвърти ден: през Дамянишка порта, пристигане на заслон Тевното езеро (нощувка); пети ден: през езерния циркус Белемето се пристига на х. Каменица (нощувка); шести ден: преход до х. Яне Сандански и отпътуване за Сандански (5 нощувки).

По желание на групата екскурзия с допълнително заплащане – 20 лв. - до Мелник, Рупите и Роженския манастир и нощувка в Мелник.
Цена: 188 лв. (в цената са включени 4 пълни и 1 полупансион, планински водач, застраховка).
Дати на тръгване: 21 юни,

12 юли, 31 юли, 23 август.

2. ПИРИН – маршрут 12 Изходен пункт – София или с. Добринище - седемдневен

Първи-втори ден: с микробус изкачване до х. Гоце Делчев, оттам с лифта до х. Безбог (2 нощувки); трети ден: преминаване през Попово езеро, Самодивското езеро и пристигане на х. Тевно езеро (нощувка); четвърти ден: преминаване през езерния циркус Белемето се пристига на х. Каменица (нощувка); пети ден: преминаване през Спано поле до х. Синаница (нощувка); шести ден: преход до х. Яне Сандански (нощувка); **седми ден:** отпътуване за Сандански (6 нощувки). По желание екскурзия до Рупите, Роженския манастир и 7-ма нощувка в Мелник с допълнително заплащане.

Цена: 218 лв. (в цената са включени 5 пълни пансиона и 1 полупансион, планински

водач, застраховка).

Дати на тръгване: 5 юли, 8 август.

3. ПИРИН - маршрут 14 Изходен пункт - София или Разлог – деветдневен

Първи-втори ден: 2 нощувки на х. Яворов; **трети-четвърти ден:** изкачване до главното било до заслон Кончето и през карстовия ръб Кончето, стига до х. Вихрен (2 нощувки); **пети ден:** преминаване през Бъндеришките езера, изкачване на вр. Тодорка, слизане на Василяшките езера и пристигане на х. Дамяница (нощувка); **шести ден:** по Дамянишка река, през Дамянишка порта се пристига на 3-н Тевно езеро (нощувка); **седми ден:** през Самодивското езеро, Попово езеро, по желание вр. Полежан или вр. Безбог се стига на х. Безбог (нощувка); **осми ден:** х. Мочарата – пикник и прощална вечер (нощувка); **девети ден:** отпътуване (8 нощувки).

Цена: 218 лв. (в цената са включени 7 пълни и 1 полупансион, транспорт от х. Г. Делчев до Добринище, застраховка, планински водач).

Дати на тръгване: 10 юли, 2 август.

А ето и някои предложения за едnodневни и двудневни екскурзии в чужбина:

1. СЪРБИЯ: ПОГАНОВСКИ И СУКОВСКИ МАНАСТИР

Изходен пункт: София. Отпътуване за Погановския манастир "Св. Иоан Богослов", разглеждане на манастира. Продължаване за Суковския манастир – разглеждане и отпътуване.

Цена: 40 лева. Цената **включва:** транспорт; медицинска застраховка; екскурзовод. Дати на пътуване: Всяка втора неделя от месеца.

2. СЪРБИЯ: НИШ

Изходен пункт: София. Отпътуване за Ниш, панорамна обиколка на града и вечерта отпътуване за София.

Цена: 40 лева. Цената **включва:** транспорт; медицинска застраховка; екскурзовод.

Дати на пътуване: Всяка трета събота от месеца.

3. ГЪРЦИЯ: СОЛУН

Изходен пункт: София. Отпътуване за Солун, по желание - панорамна обиколка на града. Свободно време и

шопинг. Отпътуване за София.

Цена: 60 лева. Цената **включва:** транспорт; медицинска застраховка; екскурзовод (за панорамната обиколка – 10 евро).

Дати на пътуване: Всяка първа събота от месеца.

4. ГЪРЦИЯ: СЕРЕС – ПЕЩЕРАТА АЛИСТРАТИС

Изходен пункт: София. Отпътуване за Алистратис, разглеждане на селището и едноименната пещера. Продължаване за Серес, свободно време. Отпътуване.

Цена: 60 лева. Цената **включва:** транспорт; медицинска застраховка; екскурзовод. **Дати на пътуване: Всяка последна неделя от месеца.**

5. ГЪРЦИЯ: ЕДЕСА - ФЛОРИНА – О-В СВ. АХИЛ

Изходен пункт: София. Първи ден – отпътуване за Едеса, разглеждане на града и отпътуване за град Флорина (Лерин). Нощувка. **Втори ден** – отпътуване за Малкото Преспанско езеро и остров Св. Ахил, посещение на голямата базилика «Св. Ахил», разглеждане на останките от двореца в Пела. Отпътуване.

Цена: 160 лева. Цената **включва:** транспорт; 1 нощувка със закуска в хотел ** във Флорина; медицинска застраховка; екскурзовод.

Дати на пътуване: 09/10 май; 20/21 юни.

6. ГЪРЦИЯ: ЕДЕСА – ВЕРГИНА

Изходен пункт: София. Първи ден – отпътуване за Едеса, разглеждане на града. По желание гръцка вечер. Нощувка. **Втори ден** – отпътуване за Вергина, посещение на гробниците на Филип Македонки и Александър III. Отпътуване за Ве-

рия. Отпътуване.

Цена: 140 лева. Цената **включва:** транспорт; 1 нощувка със закуска в хотел ** в Едеса; медицинска застраховка; екскурзовод.

Дати на пътуване: 13/14 юни.

7. ГЪРЦИЯ: СЕРЕС-КАВАЛА-ДРАМА

Изходен пункт: София. Първи ден – отпътуване за Алистратис. Разглеждане на пещерата Алистратис, отпътуване за Кавала. Разглеждане на старата част. По желание гръцка вечер. Нощувка. **Втори ден** – отпътуване за град Драма и Серес. Отпътуване.

Цена: 160 лева. Цената **включва:** транспорт; 1 нощувка със закуска в хотел ** в Кавала; медицинска застраховка; екскурзовод. **Дати на пътуване: 25/26 април; 20/21 юни.**

8. СЪРБИЯ: БЕЛГРАД

Изходен пункт: София. Първи ден – отпътуване за Белград. Панорамна обиколка на града. Вечеря с жива музика. Нощувка. **Втори ден** – Свободно време. Отпътуване.

Цена: 140 лева. Цената **включва:** транспорт; 1 нощувка със закуска в хотел ** в Белград; традиционна сръбска вечер с жива музика; медицинска застраховка; екскурзовод.

Дати на пътуване: 7/8 март; 6/7 юни; 11/12 юли.

9. МАКЕДОНИЯ: ОХРИД – СТРУГА

Изходен пункт: София. Първи ден – отпътуване за Охрид. Панорамна обиколка на града. Свободно време в центъра на Охрид. Вечеря с жива музика. Нощувка. **Втори ден** – отпътуване за Струга - разходка из града. Отпътуване.

Цена: 130 лева. Цената **включва:** транспорт; 1 нощувка със закуска и вечеря в хотел Коцарев **; медицинска застраховка; екскурзовод.

Дати на пътуване: 9/10 май; 27/28 юни.

За допълнителна информация и резервации на познатите ви телефони: 02 980 12 85, 0882 966 320, 0882 966 319, бул. "В. Левски", 75 (подлеза).

Материала подготви:
Тони Ушева

Ехо ЕКСТРЕМНО

Спортен риболов на Камчатка

На планетата ни има само няколко места, които могат да бъдат определени като недокоснати от човека. Едно от тях е Камчатка, отстояща на 9 часа полет от Москва до руското крайбрежие на Берингово море. Девственият полуостров е 1500 км дълъг и е с население от 380 000 души, повечето от които живеят в град Петропавловск. Само на 20 км от града асфалта преминава в чакъл. Камчатка е земя на гейзерите, горещите минерални извори, около 300 вулкана (29 от които действащи) и живописни реки,

пълни с риба, като за някои видове тук гъстотата на популациите е не надмината: царска съомга (чавича), сребърна съомга (кижуч), сивен, дъгова пъстърва, речна пъстърва и много други. Тук може да видите почти идеалистичния вариант на първичния облик на природата – изгаснали вулкани в далечината, плу-

ващи риби в кристално чисти води, бродещи мечки по речните брегове и най-чистия въздух на планетата. Поради големите разстояния, труднопроходимите терени и липсата на пътища, придвижването из Камчатка се осъществява с хеликоптери. Тук има отлични условия за риболов на дъгова пъстърва, няколко вида тихоокеанска съомга (кета, нерка, кижуч, чавича, горбуша), пъстърва и арктически сивен. Дъговите пъстърви са със среден размер 55 см. В Камчатка се среща и крайбрежната форма на дъговата пъстърва с телото от 2,2 до 5 кг, която навлиза в реките през пролетта.

През лятото дъговите пъстърви прекарват по-голяма част от времето си в сладки води, докато само



малка част от техния живот преминава в океана. Арктическите сивени обитават реките целогодишно. Речната пъстърва е сред най-изявените бойци, като екземплярите обикновено растат до 5 кг. Предложението за екстремн риболов в Камчатка отправя московският приятел на в. "Ехо" проф. Валентин Игнатиев, абонат на изданието от една година. Камчатка си е екстремн туризъм от най-чиста про-

ба – казва професорът, обикалящ най-опасните места на земята. За да го посетите, ви трябва специална виза, а за голяма част от територията - и нещо като "открит лист". Цените са космически - сиренето е по-скъпо от червения хайвер, а разбита Уазка може да ви струва неколкостотин евро на ден... Но пък и в това има тръпка, а който се страхува от мечки – не ходи в гората!

